

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**RIZIKA SOCIÁLNÍCH SÍTÍ SE ZAMĚŘENÍM NA
KYBERŠIKANU**

Autor práce: Lucie Kropáčková

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Kocíková Zuzana, MBA, LL.M

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2025

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Lucie Kropáčková, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Rizika sociálních sítí se zaměřením na kyberšikanu

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Risks of Social Networks with a Focus on Cyberbullying

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA

Datum zadání bakalářské práce: březen 2024

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je ověřit si současnou situaci ohledně kyberšikany u žáků na druhém stupni základní školy, a také zjistit, kolik žáků se osobně či zprostředkovaně s kyberšikanou setkala a zda si plně uvědomují trestněprávní rizika takového jednání.

Vedlejším cílem je ověření, zda a jak byla tato situace řešena a zda jsou preventivní opatření ze strany školy a rodičů efektivní.

Student: Lucie Kropáčková, DiS.	20.5.2024 datum	<i>Lucie Kropáčková</i> podpis
Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA	20.5.2024 datum	<i>[Podpis]</i> podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	21.5.2024 datum	<i>[Podpis]</i> podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	3.6.2024 datum	<i>[Podpis]</i> podpis
Rector: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	3.6.2024 datum	<i>[Podpis]</i> podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Touto cestou bych chtěla poděkovat celé své rodině za obrovskou trpělivost a podporu, se kterou při mně stála po celou dobu studia, obzvláště svému životnímu příteli, který mi ochotně radil a byl mi hlavně vždy obrovskou podporou a velice děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Kocíkové, MBA, LL.M za odborné rady, čas a celkově za metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KROPÁČKOVÁ, L. *Rizika sociálních sítí se zaměřením na kyberšikanu: bakalářská práce*. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 76 s.
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Kocíková Zuzana, MBA, LL.M

Klíčová slova: sociální sítě, kyberšikana, online rizika, trestněprávní odpovědnost, prevence

Bakalářská práce se zabývá problematikou sociálních sítí a kyberšikany, přičemž se zaměřuje na rizika spojená s jejich užíváním. Teoretická část se věnuje charakteristice sociálních sítí, jejich vývoji a vlivu na společnost. Klíčovým tématem práce je kyberšikana, její definice, formy a prostředky realizace, včetně specifík jednotlivých druhů, jako jsou sexting, kyberstalking či vydávání se za jinou osobu. Dále jsou rozebrány její dopady na oběť i agresora a trestněprávní aspekty tohoto fenoménu. Součástí práce je také analýza preventivních opatření zaměřených na ochranu uživatelů sociálních sítí.

Praktická část je zaměřena na kyberšikanu u žáků druhého stupně základní školy. Cílem je zjistit, jak často se s tímto jevem setkávají, zda si uvědomují právní důsledky svého jednání a jak efektivní jsou preventivní opatření ze strany škol a rodičů. Výsledky dotazníkového šetření poskytují přehled o zkušenostech žáků s kyberšikanou a jejich informovanosti o možných rizicích. Na základě těchto zjištění jsou formulována doporučení pro prevenci a efektivnější řešení kyberšikany v prostředí základních škol.

ABSTRACT

KROPÁČKOVÁ, L. *Risks of Social Networks with a Focus on Cyberbullying: Bachelor Thesis*. Příbram: College of European and Regional Studies, 2025. 76 pp.
Supervisor: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M

Keywords: social networks, cyberbullying, online risks, criminal liability, prevention

The bachelor thesis addresses the issue of social networks and cyberbullying, focusing on the risks associated with their use. The theoretical part explores the characteristics of social networks, their development, and their impact on society. A key topic of the thesis is cyberbullying, including its definition, forms, and means of execution, as well as specific types such as sexting, cyberstalking, and identity theft. Additionally, it examines its impact on both victims and perpetrators, along with the criminal law aspects of this phenomenon. The thesis also includes an analysis of preventive measures aimed at protecting social network users.

The practical part focuses on cyberbullying among upper primary school students. The aim is to determine how frequently they encounter this issue, whether they are aware of the legal consequences of their actions, and how effective preventive measures from schools and parents are. The results of the questionnaire survey provide an overview of students' experiences with cyberbullying and their awareness of potential risks. Based on these findings, recommendations are formulated for prevention and more effective solutions to cyberbullying in primary school environments.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Charakteristika sociálních sítí	11
2.1 Netiketa	11
2.2 Internet	12
2.3 Zásadní vliv sociálních sítí.....	14
2.4 Druhy sociálních sítí	18
2.4.1 Facebook	18
2.4.2 X (dříve Twitter)	19
2.4.3 Instagram.....	20
2.4.4 Pinterest.....	21
2.4.5 Youtube	22
2.4.6 TikTok.....	23
2.4.7 OnlyFans	23
2.5 Vývoj sociálních sítí.....	24
3 Rizikové jednání na sociálních sítích.....	25
3.1 Možná rizika na sociálních sítích.....	26
4 Kyberšikana.....	28
4.1 Prostředky k realizaci kyberšikany	28
4.2 Jednotlivé druhy kyberšikany	30
4.3 Online predátoři	33
4.4 Dopady kyberšikany na jednotlivce	35
4.4.1 Dopady kyberšikany na oběť	35
4.4.2 Dopady kyberšikany na agresora	36
4.5 Obrana proti kyberšikaně	36
5 Trestněprávní aspekty kyberšikany.....	38
6 Preventivní opatření dané oblasti	40

6.1 Projekt Minimalizace šikany.....	40
7 Výsledky výzkumu a jejich interpretace	47
7.1 Dotazníkové šetření a charakteristika zkoumaného vzorku.....	47
7.1.1 Hypotézy	47
7.2 Charakteristika konkrétních zařízení.....	48
7.3 Kvantitativní výzkum (grafické zpracování)	50
7.3.1 Vyhodnocení hypotéz.....	68
7. 4 Komparace výsledků.....	69
7.5 Prevence realizovaná základními školami	69
Závěr	71
Seznam použitých zdrojů	73
Seznam zkratek	76
Seznam tabulek a grafů	77
Seznam příloh.....	78
Přílohy	79

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá stále aktuálnějším a naléhavějším problémem kyberšikany na sociálních sítích, především mezi žáky druhého stupně základní školy. Cílem je zjistit, jaká je současná situace v této oblasti, kolik žáků se s kyberšikanou setkalo – ať už jako oběť, svědek či dokonce pachatel a zda si plně uvědomují právní důsledky takového jednání. Vedle toho se práce zaměřuje na efektivitu preventivních opatření ze strany škol a rodičů a na to, jak se podobné případy řeší v praxi.

Sociální sítě se neustále rozvíjejí a s tím roste i počet případů kyberšikany. To, co kdysi bylo výjimečnou záležitostí, se dnes stává běžnou součástí online světa a mnoho dětí se s tímto problémem setkává denně. Přestože se o kyberšikaně hovoří stále častěji, otázkou zůstává, zda si mladí lidé skutečně uvědomují její dopady a právní důsledky.

Kyberšikana dnes zahrnuje široké spektrum chování – od slovních útoků, pomluv a obtěžování až po vydávání se za někoho jiného, zveřejňování zraňujících či intimních fotografií, šíření videí s fyzickými útoky či podvodné jednání na internetu. Sociální sítě a kyberprostor se však neustále vyvíjejí, a s nimi i nové formy kyberšikany, které mohou mít vážné psychické i právní následky.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je nejprve definováno, co kyberšikana vlastně je, jaké má formy a jaké sociální sítě jsou nejčastějším prostředím pro její výskyt. Dále se práce věnuje možnostem prevence, správnému chování na internetu a právním aspektům kyberšikany, včetně možných postihů. Praktická část pak přináší výzkum zaměřený na povědomí žáků o kyberšikaně, jejich osobní zkušenosti a způsob, jakým se s ní setkali. Zkoumá také, kolik času děti tráví na internetu, které sociální sítě využívají nejčastěji a zda si uvědomují rizika spojená s online komunikací.

Výzkum byl proveden kvantitativní metodou, konkrétně formou dotazníkového šetření mezi žáky šestých až devátých tříd Základní školy Příbram II, Jiráskovy sady 273 a Základní školy Chrašnice. Věkové rozmezí respondentů bylo od 11 do 15 let. Výsledky práce mohou pomoci lépe pochopit, jak žáci kyberšikanu vnímají, zda se s ní setkávají a jak jsou na ni připraveni ze strany školy i rodiny.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zhodnotit současnou situaci ohledně kyberšikany u žáků na druhém stupni základní školy. Práce se zaměřila na zjištění, kolik žáků se osobně či zprostředkovaně s kyberšikanou setkala a zda si plně uvědomovali trestněprávní rizika takového jednání.

Vedlejším cílem bylo ověřit, jak byla tato situace řešena a zda byla preventivní opatření ze strany školy a rodičů efektivní.

V teoretické části byl naplněn hlavní cíl práce, přičemž byly objasněny klíčové pojmy související s problematikou kyberšikany, její jednotlivé formy a trestněprávní aspekty tohoto fenoménu. Teoretická část vycházela z odborné literatury, vědeckých studií a platných právních předpisů.

Praktická část byla zaměřena na dotazníkové šetření mezi žáky druhého stupně základní školy, jehož cílem bylo získat informace o jejich zkušenostech s kyberšikanou a povědomí o právních důsledcích tohoto jednání. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 199 respondentů. Výsledky byly následně analyzovány a vyhodnoceny s cílem poskytnout doporučení ke zlepšení prevence a řešení kyberšikany ve školním prostředí.

2 Charakteristika sociálních sítí

Sociální síť je složitá oblast, kterou si lze představit mnoha způsoby. V současné době se jedná o komunikaci mezi alespoň dvěma aktéry nebo skupinou aktérů. Na základě komunikace mezi aktéry vzniká jakási síť vztahů, kterou nazýváme sociální sítí. Fyzický kontakt mezi lidmi byl běžnou činností, jinak ke kontaktu dojít nemohlo. Důležitost osobního kontaktu klesá po rozvoji komunikačních a informačních technologií, zejména díky internetu.

Sociální sítě lze chápat také jako interdisciplinární vědní obor, který čerpá ze sociologie, sociální psychologie, teorie grafů a také statistiky. Tato práce je zaměřená na sociální sítě jako na službu, která umožňuje jednotlivcům i organizacím utvářet na internetové platformě sociální vazby. Mohou tedy spolu komunikovat v uzavřeném systému, sdílet aktivity i další obsah. A co je to sociální síť ve skutečném životě? Je to jednoduše skupina lidí, kteří mezi sebou udržují nějaké vztahy. Součástí různých sociálních sítí je třeba rodina, spolužáci nebo kamarádi.¹

2.1 Netiketa

Představuje soubor pravidel, která určují slušné a správné chování na internetu. Dodržování těchto zásad napomáhá udržovat pozitivní a respektující online prostředí pro všechny uživatele. Zde je několik klíčových pravidel, která by měl každý uživatel internetu respektovat:

1. Respektujte soukromí ostatních. Pokud omylem obdržíte zprávu, která vám nepatří, je slušné ji smazat a informovat odesílatele o jeho chybě, aniž byste se tomu smáli nebo je kritizovali.
2. Nezneužívejte svou moc nebo své znalosti. Vždy se snažte jednat spravedlivě a nevyužívat výhodu, kterou máte díky informacím nebo dovednostem, k manipulaci s ostatními.
3. Odpouštějte chyby druhým. Každý dělá chyby, a proto je důležité projevit pochopení a neodsuzovat ostatní. Místo toho, abyste se vysmívali nebo nadávali, nabídněte pomoc a podporu.
4. Nešířte hoaxy. Hoaxy jen zbytečně zahlcují internet a šíří dezinformace. Pokud narazíte na takový obsah, informujte odesílatele o tom, že šíření neověřených informací je nevhodné.

¹ HULANOVÁ, Lenka. Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9., str. 34

5. Nerozesílejte spam nebo reklamu. Nezasílejte nevyžádané e-maily s komerčními nabídkami nebo reklamami. To je nejenom nezdvořilé, ale může to být i porušení pravidel některých platforem.
6. Neporušujte autorská práva. Je důležité respektovat duševní vlastnictví a nesdílet obsah, který porušuje autorská práva. Místo toho citujte a odkazujte na původní zdroje.
7. Pamatujte, že na druhém konci je člověk, ne počítač. To, co napíšete, může mít dopad na skutečnou osobu, proto se vždy zamyslete, zda byste to řekli tváří v tvář.
8. Dodržujte pravidla slušnosti běžného života. Co je nevhodné ve skutečném životě, je samozřejmě nevhodné i na internetu. Udržujte si základní respekt a ohleduplnost.
9. Zjistěte si, s kým komunikujete. Internet je globální prostředí, kde platí různé kulturní normy. Buďte citliví k rozdílům v názorech a hodnotách a diskutujte o kontroverzních tématech s respektem.
10. Zohledněte technické možnosti druhých. Ne každý má stejně rychlé internetové připojení jako vy. Pokud posíláte přílohy, komprimujte je, aby byly snadněji přenosné a rychlejší k otevření.
11. Pište s diakritikou. Používejte správnou diakritiku a pravopis, abyste předešli nedorozuměním. Pokud je nutné psát bez diakritiky, dbejte na správnost gramatiky.
12. Pomáhejte ostatním v diskuzích. Pokud někdo ve fóru nebo diskusi potřebuje pomoc a vy znáte odpověď, nebojte se ji sdílet. Společně tak budujeme přívětivější a podporující online komunitu.²

2.2 Internet

Internet je klíčovým prvkem pro vznik a fungování sociálních sítí, a tedy i pro problematiku kyberšikany, kterou se tato práce zabývá. Jedná se o celosvětovou síť propojených počítačů a dalších zařízení, která mezi sebou komunikují, sdílejí informace a přenášejí data podle stanovených pravidel. Samotný název „internet“ pochází z anglického *interconnected networks*, což znamená „propojené sítě“. Internet si lze představit jako rozsáhlou pavučinu, kde vlákna symbolizují spojení mezi zařízeními a uzly představují jednotlivé uživatele, kteří společně tvoří globální komunikační síť.³

² HOAX: NETIKETA [online]. 2020 [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: <https://www.hoax.cz/hoax/netiketa>

³ Kvalitní internet: články [online]. 2019 [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: <https://www.kvalitni-internet.cz/satelitni-internet-reseni-budoucnosti-i-pro-stredni-evropu>

„Internet (INTERconnected computer NETwork) je globální síť, která propojuje lokální počítačové sítě a zároveň poskytuje různé služby (např. osobní a komerční webové stránky, sociální sítě, globální vyhledávače). Zahrnuje v sobě přístup k informacím písemného, obrazového i audio obsahu.“⁴

„Materiální podstatou internetu je jeho páteřní síť, která vede signál vzduchem, kabely, či jinými přenosovými médii. Technicky se jedná o celosvětovou distribuovanou počítačovou síť složenou z jednotlivých menších sítí, které jsou navzájem spojeny pomocí protokolů IP a tím je umožněna komunikace, přenos dat, informací a poskytování služeb mezi subjekty navzájem.“⁵

S pojmem internet je úzce spjat výraz kyberprostor. Veřejnost je často mylně považuje za totožné, avšak odborná literatura poukazuje na jejich rozdíly. Autoři se shodují, že i když spolu souvisejí, nejde o zcela totožné pojmy.

„Nové komunikační prostředí, které povstává z celosvětového propojení počítačů.“⁶

„Kyberprostor je prostor, který se nám otevírá ve chvíli, kdy pomocí internetových sítí vstupujeme do on-line prostředí.“⁷

Z toho vyplývá, že kyberprostor a internet jsou dva odlišné pojmy, z nichž každý má své specifické postavení v online prostředí a plní odlišné funkce.

⁴ ŠMAHAJ, Jan. *Kyberšikana jako společenský problém*. Monografie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4227-3., str. 16

⁵ KOLOUCH, Jan. *CyberCrime*. CZ.NIC ; Praha : CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. ISBN 978-80-88168-15-7., str. 43

⁶ LÉVY, Pierre. *Kyberkultura: zpráva pro Radu Evropy v rámci projektu "Nové technologie: kulturní spolupráce a komunikace"*. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0109-5., str. 15

⁷ HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na děti: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9., str. 27

2.3 Zásadní vliv sociálních sítí

Komunikace a propojení uživatelů

Sociální sítě hrají významnou roli v oblasti mezilidské komunikace a umožňují propojení uživatelů i na velké geografické vzdálenosti. Díky nim lze snadno, rychle, bezplatně komunikovat s rodinnými příslušníky, spolupracovníky, lékaři či spolužáky.⁸

Rozvoj komunity

Sociální sítě poskytují prostor pro vznik a rozvoj online komunit, které sdružují jednotlivce se stejnými zájmy, hodnotami nebo cíli. Tyto skupiny umožňují jejich členům nejen sdílet informace, ale také aktivně se podílet na společných aktivitách a diskuzích. Zapojení do online sociálních skupin může u jejich členů vyvolávat pozitivní pocity sounáležitosti, vzájemné podpory a porozumění. Tyto komunity často poskytují bezpečné prostředí, kde lidé nacházejí oporu a inspiraci v rámci společně sdílených hodnot a zkušeností.⁹

Zábava či odpočinek

Sociální sítě jsou nejen nástrojem komunikace a vzdělávání, ale i významným zdrojem zábavy a relaxace. Nabízejí širokou škálu obsahu pro volnočasové aktivity, včetně videí, her, vtipů a dalších interaktivních prvků. Online hry jsou oblíbeným prvkem, který nabízí rozmanité možnosti pro odreagování. Kromě zábavných her jsou k dispozici i vzdělávací, které podporují kognitivní schopnosti, procvičování paměti, kritické myšlení a prevenci neurodegenerativních onemocnění, jako je demence. Tyto hry mohou také sloužit jako efektivní výukový nástroj.¹⁰

Rozvoj sociálních dovedností

Interakce s lidmi různých názorů, kultur a osobnostních typů podněcuje rozvoj empatie, která je zásadní pro porozumění a respektování odlišných pohledů. Právě empatie hraje klíčovou roli v budování kvalitních mezilidských vztahů a v posilování schopnosti konstruktivního dialogu.¹¹

⁸ DOČEKAL, Daniel; MÜLLER, Jan; HARRIS, Anastázie a HEGER, Luboš. *Dítě v síti: manuál pro rodiče a učitele, kteří chtějí rozumět digitálnímu světu mladé generace*. Flowee. Praha: Mladá fronta, 2019. ISBN 978-80-204-5145-3., str. 13-14

⁹ LOSEKOOT, Michelle a VYHNÁNKOVÁ, Eliška. *Jak na sítě: ovládněte čtyři principy úspěchu na sociálních sítích*. Žádná velká věda. V Brně: Jan Melvil, 2019. ISBN 978-80-7555-084-2., str. 31

¹⁰ DOČEKAL, Daniel; MÜLLER, Jan; HARRIS, Anastázie a HEGER, Luboš. *Dítě v síti: manuál pro rodiče a učitele, kteří chtějí rozumět digitálnímu světu mladé generace*. Flowee. Praha: Mladá fronta, 2019. ISBN 978-80-204-5145-3., str. 17-18

¹¹ LOSEKOOT, Michelle a VYHNÁNKOVÁ, Eliška. *Jak na sítě: ovládněte čtyři principy úspěchu na sociálních sítích*. Žádná velká věda. V Brně: Jan Melvil, 2019. ISBN 978-80-7555-084-2., str. 34

Vznik otevřených diskuzí

Otevřené diskuse na sociálních sítích mohou podporovat myšlenkovou diverzitu, empatii a zlepšovat komunikační dovednosti. Uživatelé se učí respektovat různé názory a zlepšují své porozumění ostatním. I přes tyto přínosy však nadměrné užívání sociálních sítí přináší řadu rizik, která mohou negativně ovlivnit fyzické a psychické zdraví, přičemž se mohou projevovat až po delší době používání. Pro zajištění pozitivního vlivu je důležité podporovat zdravé způsoby používání, jako je stanovení časových limitů, vyvážení online a offline aktivit a vytváření prostředí pro pozitivní interakce.¹²

Závislost a narušení mentálního zdraví

Závislost na sociálních sítích může negativně ovlivnit produktivitu, mezilidské vztahy a celkový životní styl. U uživatelů se objevují pocity úzkosti, deprese a další duševní problémy, což je zvláště výrazné u mladších lidí, kteří jsou citlivější na srovnávání s ostatními. Tento sociální tlak může mít silný dopad na psychiku a vést k negativním emocím. Sociální sítě také šíří zkreslené informace a nepřiměřená očekávání, což může negativně ovlivnit vnímání sebe sama a způsobit pocity nedostatečnosti a ztrátu sebevědomí.¹³

Ztráta soukromí

Jedním z hlavních negativních důsledků užívání sociálních sítí je ztráta soukromí. Uživatelé zde často vědomě či nevědomě sdílejí informace o svém osobním životě, což může vést k narušení jejich soukromí. Nedostatečná ochrana osobních údajů na sociálních sítích může mít závažné důsledky, jako je vznik kyberšikany, cyberstalkingu nebo jiných druhů zneužívání osobních informací. Na základě sdílených osobních údajů a algoritmů, které určují zobrazovaný obsah, uživatelé často konzumují pouze personalizovaný obsah, který potvrzuje jejich předchozí názory. Tento obsah může mít tendenci utvrzovat uživatele v jeho mylných přesvědčeních a názorech. K tomu se připojuje riziko spojené s nedostupností názorů, které by uživatele vyzývaly k reflexi a ověřování informací. To může omezovat rozvoj kritického myšlení a schopnosti objektivně hodnotit různé pohledy na věc.¹⁴

¹² KOPECKÝ, Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Sociální sítě: úvod do problematiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. ISBN 978-80-244-6369-8., str. 27

¹³ KREJČÍ SALÁTOVÁ, Renáta. POSPÍŠILOVÁ, Marie. *Facebooková (ne)závislost: identita, interakce a uživatelská kariéra na Facebooku*. První vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. 136 stran. ISBN 978-80-246-3306-0., str. 80

¹⁴ KREJČÍ SALÁTOVÁ, Renáta. POSPÍŠILOVÁ, Marie. *Facebooková (ne)závislost: identita, interakce a uživatelská kariéra na Facebooku*. První vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. 136 stran. ISBN 978-80-246-3306-0., str. 23

Uzavřené názorové skupiny + šíření dezinformací

Dalším rizikem spojeným s užíváním sociálních sítí je vznik uzavřených názorových nebo myšlenkových skupin, kde dochází k interakci jedinců s podobnými názory. Tento fenomén může vést k zesilování homogenních pohledů, což v krajních případech může vyústit v agresivní nebo násilné chování vůči oponentním názorům.

S tímto rizikem souvisí i vzrůstající nebezpečí šíření dezinformací a falešných zpráv, které jsou podporovány názory skupin stejně smýšlejících jedinců. Tento proces může posilovat zkreslené vnímání skutečnosti a negativně ovlivnit veřejné mínění.¹⁵

Šikana a útlak

Uživatelé sociálních sítí, zejména mladí lidé, mohou být vystaveni šikaně a útlu. Mohou se stát objektem nenávistných komentářů, pomlouvačných příspěvků nebo dokonce vydírání. Kyberšikana představuje pro mladé lidi významné riziko, které má vážný dopad na jejich duševní zdraví. Tento negativní jev může ovlivnit jejich emocionální stabilitu a psychické zdraví. V návaznosti na kyberšikanu mohou vznikat mentální a psychické problémy, jako jsou pocity beznaděje, méněcennosti, strachu nebo nenávisti. Tyto negativní emoce mohou výrazně zhoršit kvalitu života jedinců.¹⁶

Snížená sociální interakce

Užívání sociálních sítí může být spojeno s rizikem snížené sociální interakce v reálném životě. Nadměrné používání těchto platforem může vést k problémům v komunikaci s okolím a zhoršení schopnosti interagovat mimo online prostor. Sekundárním negativním efektem může být narušení schopnosti vytvářet osobní vztahy a komunikovat efektivně. Například u chlapců může být problém oslovit dívky, což vede k obtížím v osobních interakcích. Sociální sítě mohou mít vliv i na rodinný život, protože uživatelé mohou mít potíže s udržením kvalitní osobní komunikace a interakcí v rámci rodiny nebo jiných sociálních skupin. To může vést k problémům ve verbální i neverbální komunikaci a ovlivnit tak rodinné vztahy.¹⁷

¹⁵ KOPECKÝ, Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Sociální sítě: úvod do problematiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. ISBN 978-80-244-6369-8., str. 68

¹⁶ KOPECKÝ, Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Sociální sítě: úvod do problematiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. ISBN 978-80-244-6369-8., str. 63

¹⁷ JEDLIČKA, Richard, Jaroslav KOŤA a Jan SLAVÍK. *Pedagogická psychologie pro učitele: psychologie ve výchově a vzdělávání*. Praha: Psyché Grada, 2018, 528 s. ISBN 978-80-271-0586-1.

Poruchy spánku

Užívání sociálních sítí je spojeno s rizikem vzniku poruch spánku, přičemž vliv na spánek mají zejména modrá světla z obrazovek monitorů. Tato světla mohou ovlivnit produkci melatoninu, což následně narušuje spánkový cyklus jedince. V důsledku poruch spánku, které mohou být způsobeny nadměrným užíváním sociálních sítí, dochází k narušení pozornosti. Jedinci mohou mít problémy se soustředěním, což se následně projevuje v nízké produktivitě a narušeném procesu učení.¹⁸

Snížená sebeúcta

S užíváním sociálních sítí souvisí riziko snížené sebeúcty, přičemž prezentace ideálů krásy, vzdělání a dalších hodnot může vést k vznikům zkresleného vnímání těchto ideálů. Uživatelé, zejména ženy, mohou začít pochybovat o svých tělesných proporcích a vzhledu, což u nich vyvolává pocity nejistoty. Tyto pocity mohou být spojeny s problémy v oblasti sebepřijetí nebo seberealizace. Uživatelské zkušenosti mohou vést k rozvoji mentálních problémů, jako jsou depresivní stavy, sebevražedné sklony, závislosti na omamných látkách a další vážné komplikace. V krajních případech může dojít k ztrátě osobní identity, což může vyžadovat odbornou psychologickou nebo psychiatrickou pomoc, aby uživatel získal zpět svou duševní stabilitu.¹⁹

Bezpečnostní rizika

Sociální sítě mohou být zneužívány k šíření hoaxů, phishingových útoků, malware nebo pornografie, což představuje významná bezpečnostní rizika. Kromě toho uživatelé mohou vytvářet falešné profily a manipulovat s obsahem, což vede k šíření dezinformací a podvodů. Algoritmy a cílené reklamy mohou uživatele podněcovat k nákupům nebo určitému chování. Dalším rizikem je zneužití osobních údajů, což ohrožuje soukromí uživatelů.²⁰

Zdravotní rizika

Kromě psychických problémů, které jsou již zmíněny, jsou s užíváním sociálních sítí spojena i zdravotní rizika. Dlouhé vysedávání u obrazovky může vést k problémům

¹⁸ KOPECKÝ, Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Sociální sítě: úvod do problematiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. ISBN 978-80-244-6369-8., str. 69

¹⁹ KREJČÍ SALÁTOVÁ, Renáta. *POSPÍŠILOVÁ, Marie. Facebooková (ne)závislost: identita, interakce a uživatelská kariéra na Facebooku*. První vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. 136 stran. ISBN 978-80-246-3306-0., str. 23

²⁰ VEJVODOVÁ, Jana a Miloš GREGOR. *Nejlepší kniha o fake news!!!*. Cpress, 2018, 142 s. ISBN 978-80-264-1805-4.

se zrakem, obezitě a narušení pohybového aparátu, což je důsledkem nedostatku fyzické aktivity.²¹

2.4 Druhy sociálních sítí

Sociální sítě se dají rozdělit do šesti pomyslných oblastí, které se ale v dnešní době hodně s nově přicházejícími funkcemi ovšem hodně prolínají.

1. sociální život a sdílení (Facebook, X),
2. kariéra a firmy,
3. fotografie (Pinterest, Instagram, OnlyFans),
4. video (YouTube, Stream.cz, TikTok),
5. hudba (Spoti.fy, Soundcloud),
6. filmy (ČSFD, Netflix, Disney+).

2.4.1 Facebook

Facebook je jednou z nejznámějších a nejrozšířenějších sociálních sítí, která uživatelům umožňuje sdílet širokou škálu informací, jako jsou texty, fotografie, videa, a komunikovat s přáteli či veřejností. Po přihlášení se na tuto platformu se uživatelé dostanou na svou úvodní stránku, na které se zobrazuje obsah, který zveřejnili jejich přátelé, přičemž tento obsah může mít různou podobu – od statusů a fotek až po videa a odkazy. Každý příspěvek může být označen jako "To se mi líbí", komentován nebo sdílen, což umožňuje ostatním zapojit se do interakce.

Uživatelé na Facebooku mají profily, které se nazývají „zdi“. Profil je osobní prostor, kde si mohou přátelé prohlížet příspěvky, fotografie a různé další aktivity. Ochrana soukromí profilu umožňuje uživateli kontrolovat, kdo bude mít k těmto informacím přístup. Uživatel může nastavit přístup tak, že bude povolený buď všem uživatelům Facebooku, nebo jen přátelům, nebo může v seznamu výjimek uvést jen pár blízkých osob, které budou mít přístup k profilu.

Mezi další funkce Facebooku patří soukromé zprávy, které umožňují přímou komunikaci mezi jednotlivci, a možnost zasílání pozvánek na různé události. Uživatelé se mohou zapojit do různých skupin, které mají nejrůznější tematické zaměření, a diskutovat s ostatními na široké spektrum jimi vybraných témat. (Vstup do virtuálního světa Facebooku denně posvětčuje na 1,49 miliardy uživatelů.) Mezi výjimečně rezistentní

²¹ ARNKIL, Tom Erik. Dialogical meetings in social networks. Routledge, 2018, 236 p. ISBN 978-18-5575-410-2.

skupiny patří uživatelé hráček her, což je pro mnohé z nás nedostatečně prozkoumaný prostor interakce s ostatními uživateli.

Novinkou, která byla na Facebooku přidána v posledních letech, je možnost sdílení „příběhů“ (nebo „story“). Příběhy jsou příspěvky v podobě fotografií nebo videí, které jsou k dispozici pouze po dobu 24 hodin, po uplynutí této doby se automaticky odstraní. Tento formát zobrazení je oblíbený pro sdílení momentálních zážitků a nabízí uživatelům trochu jiný způsob interakce než běžné příspěvky na jejich profilech.

Facebook se tedy stal komplexní platformou pro osobní a veřejnou komunikaci, která poskytuje nejen prostor pro sdílení osobních zážitků, ale také pro interakci s širší komunitou. Vzhledem k rozsahu těchto funkcí je však také důležité zmínit, že přítomnost na sociálních sítích, jako je právě Facebook, přináší i různá rizika, přičemž jedno z nejvýznamnějších je kyberšikana.²²

2.4.2 X (dříve Twitter)

Sociální síť X, dříve známá jako Twitter, je platforma, která umožňuje uživatelům sdílet krátké příspěvky, tzv. tweety, které mohou obsahovat text, odkazy, fotografie nebo videa. Po přihlášení na tuto síť se uživatelé ocitnou na své domovské stránce, kde se zobrazuje časová osa s příspěvky od osob, které sledují. Příspěvky mohou mít maximálně 280 znaků, což dává této síti specifický charakter – komunikace je rychlá, stručná a často aktuální. Uživatelé mohou reagovat na příspěvky pomocí funkcí jako „like“, retweet (sdílení příspěvku) nebo komentář.

Kromě toho mohou uživatelé přidávat vlastní příspěvky, které mohou být veřejné nebo zaměřeny na vybranou skupinu uživatelů. Profil každého uživatele zobrazuje jeho tweety a informace, které o sobě sdílí. Na rozdíl od Facebooku, kde se příspěvky často zaměřují na osobní zážitky a vztahy, je X více zaměřeno na veřejnou komunikaci, zpravodajství, politické debaty nebo jiné aktuální události. Uživatelé mohou sledovat veřejné účty osobností, novinářů, organizací nebo firem a být tak neustále informováni o novinkách.

Další významnou funkcí je možnost „hashtagů“, tedy klíčových slov nebo frází, které uživatelé přidávají k příspěvkům, aby je snadněji našli ostatní uživatelé, kteří mají zájem o dané téma. Hashtagy také umožňují vytvářet širší diskuse nebo témata, která mohou rychle získat na popularitě.

²² TRÉDEZ, Emmanuel. *Sociální sítě - a to funguje jak?: všechno, co vás zajímá, když jste online*. Praha, 2018. Malé a velké otázky. ISBN 978-80-256-2416-6, str. 32-33

X se stal důležitým nástrojem pro šíření informací v reálném čase, což z něj činí preferovanou platformu pro novináře, aktivisty, politiky a další veřejně činné osoby. Lze ho však využívat i pro osobní komunikaci, zábavu nebo hobby, jako jsou různé zájmy, sportovní týmy nebo umělecké projekty.

Tato sociální síť, i když nabízí rychlou a jednoduchou komunikaci, může být také místem, kde dochází k výměně negativních a často i agresivních názorů. To znamená, že stejně jako u jiných platform, i zde je důležité být opatrný a chránit si své soukromí, protože ne všechna interakce na X jsou pozitivní.²³

2.4.3 Instagram

Instagram je sociální síť, která se zaměřuje na vizuální obsah, především fotografie a videa. Po přihlášení se uživatelé dostanou na svou hlavní stránku, která zobrazuje příspěvky osob, které sledují. Příspěvky mohou být různého charakteru – od osobních fotografií a videí po profesionální fotky, reklamy nebo obsah zaměřený na konkrétní témata jako móda, cestování, jídlo nebo umění. Uživatelé mohou přidávat popisky k fotkám, používat hashtagy pro lepší zviditelnění a interagovat s ostatními pomocí „lajků“ (to se mi líbí), komentářů a sdílení příspěvků.

Instagram je silně orientován na vizuální estetiku, což znamená, že uživatelé věnují velkou pozornost tomu, jak jejich profil vypadá. Na svém profilu mohou uživatelé zveřejňovat fotografie, videa, ale i příběhy (stories), které jsou viditelné pouze 24 hodin. Stories umožňují sdílet momentky, které nejsou permanentně uloženy na profilu, což činí tuto funkci oblíbenou pro každodenní, méně formální sdílení. Příběhy mohou obsahovat nejen fotky a videa, ale i interaktivní prvky jako ankety, otázky nebo hudbu.

Další významnou funkcí Instagramu je možnost posílat soukromé zprávy prostřednictvím „Direct“ (Instagram Direct), což umožňuje osobní komunikaci mezi uživateli, a to jak textovými zprávami, tak i sdílením příspěvků nebo fotek.

Instagram je také známý svým vlivem na influencer marketing, kdy jednotlivci, kteří mají velkou základnu sledujících, mohou doporučovat produkty nebo služby, čímž ovlivňují své publikum. Firmy mohou vytvářet firemní profily, na kterých propagují své produkty, a využívat reklamy k cílení na specifické skupiny uživatelů.

S rostoucí oblibou Instagramu se na této platformě rozvinul i trend video obsahu, přičemž přidání funkce Reels umožnilo uživatelům sdílet krátká videa, která mají

²³ KOPECKÝ, Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Sociální sítě: úvod do problematiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. ISBN 978-80-244-6369-8., str. 55-56

podobnou formu jako na jiné platformě TikTok. Tyto videa mohou být upravována s různými efekty, hudbou a texty, což uživatelům dává větší kreativní svobodu.

Instagram se stal jednou z hlavních platforem pro komunikaci a sdílení vizuálních příběhů, což jej činí oblíbeným nejen pro osobní využívání, ale i pro profesionály, umělce, firmy a influencery. S ohledem na stále větší roli této sociální sítě v každodenním životě je ale důležité věnovat pozornost i rizikům, jako je kyberšikana, falešné identity nebo problémy se soukromím a sebehodnocením.²⁴

2.4.4 Pinterest

Pinterest je vizuální sociální síť, která se zaměřuje na objevování a sdílení inspirace prostřednictvím obrázků a nápadů. Uživatelé mohou procházet různé „nápady“ (pin), které jsou organizovány do tematických nástěnek. Každý příspěvek na Pinterestu je ve formě obrázku, fotografie nebo videa, které odkazují na externí webové stránky. Hlavním účelem Pinterestu je pomáhat lidem najít nové nápady pro různá životní témata, jako jsou například recepty, móda, dekorace, cestování, DIY projekty nebo fitness.

Po přihlášení na Pinterest se uživatel dostává na hlavní stránku, kde se zobrazuje obsah doporučený na základě jejich zájmů a toho, co již na síti sledovali. Uživatelé si mohou vytvářet vlastní nástěnky, do kterých si ukládají (pinují) obsah, který je zaujme, a mohou tak snadno shromažďovat inspiraci na různé projekty. Tento obsah je také možné třídit podle kategorií, což usnadňuje hledání a objevování nových nápadů.

Pinterest se liší od jiných sociálních sítí v tom, že zde není kladen důraz na osobní interakci, ale spíše na prozkoumávání a shromažďování inspirace. Uživatelé mohou sdílet své nápady s ostatními, ale samotná síť je více zaměřena na individuální prozkoumávání než na sociální komunikaci.

Kromě osobních nástěnek mohou uživatelé i sledovat nástěnky jiných lidí, firem nebo influencerů, kteří sdílejí obsah, který by mohl být pro ně zajímavý. Pinterest je také oblíbený mezi firmami, které zde mohou propagovat své produkty pomocí vizuálně atraktivních pinů, a to jak organicky, tak pomocí reklamy.

Pinterest podporuje i funkce, jako je možnost přidávat komentáře nebo „lajkovat“ příspěvky, ale celkově se jeho interakce soustředí spíše na objevování a ukládání nápadů než na intenzivní sociální komunikaci. Stejně jako na jiných platformách, i zde mohou

²⁴ TRÉDEZ, Emmanuel. *Sociální sítě - a to funguje jak?: všechno, co vás zajímá, když jste online*. Praha, 2018. Malé a velké otázky. ISBN 978-80-256-2416-6, str. 43

nastat rizika spojená se soukromím a bezpečností, zejména v souvislosti s šířením neověřeného nebo neetického obsahu.

Pinterest je tedy skvělým nástrojem pro každého, kdo hledá inspiraci pro nové projekty, ale také pro firmy, které chtějí propagovat své produkty nebo služby prostřednictvím vizuálně přitažlivých příspěvků.²⁵

2.4.5 Youtube

YouTube je jednou z nejpopulárnějších internetových platform, která uživatelům umožňuje nahrávat, sdílet a sledovat videa různého zaměření. Po přihlášení na platformu se uživatelé dostanou na svou domovskou stránku, kde se jim zobrazují doporučená videa na základě jejich sledovací historie a odběrů. Obsah na YouTube zahrnuje širokou škálu kategorií – od hudebních videoklipů, vlogů a tutoriálů až po zpravodajství, dokumenty a živé přenosy. Každé video mohou uživatelé ohodnotit pomocí tlačítka „To se mi líbí“ nebo „To se mi nelíbí“, komentovat jej či sdílet na jiných platformách.

Každý uživatel YouTube má svůj vlastní kanál, kde může nahrávat videa a spravovat jejich viditelnost. Videa mohou být veřejná, skrytá nebo soukromá, přičemž veřejná videa jsou dostupná všem uživatelům internetu, zatímco skrytá lze zobrazit pouze na základě odkazu. Součástí platformy je také sekce komentářů, kde mohou diváci sdílet své názory a vést diskuse. Tato interaktivní část však může být zdrojem negativních jevů, včetně nenávistných projevů či kyberšikany, což představuje jedno z hlavních rizik YouTube jako sociální sítě.

Kromě běžných videí nabízí YouTube i funkci „Shorts“, což jsou krátká videa inspirovaná formátem populárním na jiných sociálních sítích, jako je TikTok. Uživatelé mohou také využívat funkci „Příběhy“, která umožňuje sdílení krátkodobého obsahu viditelného po dobu 24 hodin. Mezi další funkce patří živé vysílání, které umožňuje tvůrcům obsahu komunikovat v reálném čase se svými diváky.

YouTube je tedy nejen platformou pro zábavu a vzdělávání, ale také sociálním prostorem, kde se mohou lidé vzájemně propojit a sdílet své názory. Stejně jako u jiných sociálních sítí však přináší i rizika, včetně šíření dezinformací, manipulativního obsahu a kyberšikany, která se může objevit nejen v komentářích, ale i ve formě negativních videí namířených proti jednotlivcům či skupinám.²⁶

²⁵ TRÉDEZ, Emmanuel. *Sociální sítě - a to funguje jak?: všechno, co vás zajímá, když jste online*. Praha, 2018. Malé a velké otázky. ISBN 978-80-256-2416-6, str. 44

²⁶ TRÉDEZ, Emmanuel. *Sociální sítě - a to funguje jak?: všechno, co vás zajímá, když jste online*. Praha, 2018. Malé a velké otázky. ISBN 978-80-256-2416-6, str. 46-47

2.4.6 TikTok

TikTok je dynamicky se rozvíjející sociální síť zaměřená na sdílení krátkých videí, která uživatelům umožňuje vytvářet, upravovat a publikovat obsah s širokou škálou efektů, filtrů a hudebních podkladů. Po otevření aplikace se uživatelé dostanou na domovskou stránku, kde se jim zobrazuje obsah podle jejich zájmů a předchozí aktivity. TikTok využívá pokročilé algoritmy, které analyzují chování uživatelů a doporučují jim videa, jež by je mohla nejvíce zaujmout.

Každý uživatel TikToku má svůj profil, kde může zveřejňovat vlastní videa a sledovat obsah ostatních. Videopříspěvky mohou být lajkovány, komentovány a sdíleny, přičemž popularita videí se často odvíjí od interakce uživatelů. Specifikem platformy je také možnost využití takzvaných „duetů“ a „stitchů“, které umožňují reagovat na cizí videa a tvořit z nich nový obsah. Díky těmto funkcím se TikTok stal nejen platformou pro zábavu, ale i pro virální trendy, výzvy a komunitní interakce.

Stejně jako jiné sociální sítě však TikTok přináší i určitá rizika. Jedním z nich je kyberšikana, která se může projevovat v komentářích, v podobě nenávistných videí nebo napodobování jiných uživatelů s cílem je zesměšnit. Dalším problémem je šíření nebezpečných výzev, které mohou mít negativní dopad na fyzické i psychické zdraví zejména mladších uživatelů. Kvůli vysoké míře anonymity a snadné dostupnosti obsahu se TikTok stává platformou, kde se mohou objevovat manipulativní nebo nevhodné materiály, což vyžaduje důslednější regulaci a zodpovědný přístup k jeho používání.

TikTok se tak řadí mezi nejvlivnější sociální sítě současnosti, které formují digitální kulturu a způsob, jakým lidé konzumují obsah. Zároveň však vyžaduje obezřetnost, zejména pokud jde o ochranu soukromí a prevenci negativních jevů spojených s online komunikací.²⁷

2.4.7 OnlyFans

Je služba s předplaceným obsahem, která vznikla již v roce 2016. Svůj vzestup zaznamenala na začátku roku 2020, v době první pandemické vlny. Známa je především díky svému pornografickému obsahu, za který si jeho fanoušci platí. Peníze tak může získat každý, kdo si na OnlyFans založí profil a začne tvořit obsah. Na rozdíl od tradičních sociálních sítí, kde je většina obsahu veřejně dostupná, OnlyFans se zaměřuje na exkluzivitu a přímou podporu tvůrců prostřednictvím finančních transakcí. Každý uživatel si může vytvořit profil buď jako tvůrce, nebo jako fanoušek. Tvůrci mají

²⁷ TikTok. Idealab.cz [online]. Závěrka 768/11, CZ-169 00 Praha 6- Břevnov, 2022 [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: <https://idealab.cz/slovník/tiktok/>

možnost nastavovat ceny předplatného, nabízet individuální obsah na vyžádání a přijímat spropitné. Přestože platforma vznikla jako prostor pro různé druhy obsahu – od fitness trenérů a umělců po blogery a kuchaře – její největší popularitu získali tvůrci zaměřující se na erotický obsah.

OnlyFans je tedy specifickou sociální platformou, která poskytuje uživatelům možnost monetizovat svůj digitální obsah, avšak zároveň přináší určitá rizika spojená s ochranou soukromí, bezpečností a psychickou pohodou tvůrců i sledujících.²⁸

2.5 Vývoj sociálních sítí

V roce 2004 student Harvardské univerzity přišel s nápadem a založil web TheFacebook.com, který měl sloužit jako ročenka pro studenty na jeho škole. Časem se web rozšířil i mezi jiné anglické univerzity. Studenti se do něj přihlašovali pomocí e-mailu. V roce 2006 se jako Facebook.com web otevřel veřejnosti. Přesněji všem, kdo dosáhli 13 let. O šest let později měl Facebook více než 1, 2 miliardy uživatelů. Poslední známý údaj o počtu aktivních uživatelů za měsíc je za 3. čtvrtletí roku 2021 kdy jich bylo 2,91 miliardy.

S tímto počtem je Facebook stále nejčastěji používaná sociální síť na světě. Přestože je dnes Facebook nejznámější sociální sítí na světě, rozhodně nebyl první, kdo tento pojem použil. Pojem sociální síť se poprvé objevil už 50 let před Facebookem a svou roli v tom hrály ryby.

*„Výraz sociální síť jako první použil profesor londýnské univerzity, když v Norsku studoval sociální vazby mezi tamními rybáři. Přišel s jednoznačným závěrem: celou společnost prý můžeme definovat jako množinu bodů, z nichž některé jsou propojeny vzájemnými vztahy. Tato množina pak utváří celkovou síť vztahů – takzvanou sociální síť“.*²⁹

²⁸ Jak funguje a jak se vydělává na OnlyFans?. ŽijÚspěšně.cz [online]. 2021 [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: <https://zijuspesne.cz/jak-funguje-a-jak-se-vydelava-na-onlyfans/>

²⁹ Kvalitní internet: články [online]. 2019 [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: <https://www.kvalitni-internet.cz/satelitni-internet-reseni-budoucnosti-i-pro-stredni-evropu>

3 Rizikové jednání na sociálních sítích

Každý den informují média v souvislosti s internetem o případech zneužitých dětí, o podvodných službách, finančních podvodech a útocích hackerů. Mnoho případů by se nestalo, kdyby uživatelé internetu zodpovědně chránili sami sebe a včas poučili své děti. Jejich prohřešky jsou často následkem sociální a rozumové nezralosti. Děti zkrátka nedohlédnou na konec svých průšvihů. Nechávací se obalamutit. Chtějí-li něčemu věřit, uvěří. Proto je nutné znát pravidla internetového provozu a s dětmi o nich mluvit.

V souvislosti se zaváděním pravidel na internetu se v médiích hovoří také o omezování svobody slova. Na internetu lze najít různá doporučení, jak se správně chovat v online prostředí. Ta nejdůležitější se většinou opakují.

1. Nepoužívej stejná hesla k více internetovým službám najednou.
2. Před každým potvrzením si vždy přečtěte veškeré podmínky.
3. Na profilech sociálních sítí nikdy neuvádějte své telefonní číslo, rodné číslo nebo adresu.
4. Svým přátelům přiřadte různá práva (např. pro spolupracovníky jiná než pro rodinu)
5. Nenechejte se označovat jinými uživateli na fotografiích (v nastavení soukromí nastavte vyšší úroveň kontroly).
6. Ignorujte neslušné zprávy a neodpovídejte na ně.
7. Pokud s někým nechcete komunikovat, nekomunikujte.
8. Na schůzku domluvenou přes internet nechoďte, aniž byste o tom řekli další osobě.
9. Nesdílejte své intimní fotografie, mohou být dále rozesílány.
10. Nesdílejte věci, které někdo může použít proti vám (např. v pracovní době vložit komentář, že váš šéf nepatří mezi nejbystřejší apod.)
11. Nespojujte jiné webové služby s uživatelským účtem na Facebooku – například přihlášení do internetového obchodu pomocí FB účtu – nepředávejte své přihlašovací údaje třetí osobě.

Univerzální návod na bezpečnost neexistuje. Zdokonalují se sociální sítě a webové stránky a zároveň se zdokonalují i způsoby, jakými si lidé v online prostředí škodí.³⁰

³⁰ KOHOUT, Roman a KARCHŇÁK, Radek. *Bezpečnost v online prostředí*. Vydání: první. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. ISBN 978-80-260-9543-9., str. 41

3.1 Možná rizika na sociálních sítích

V souvislosti s používáním sociálních sítí existuje mnoho rizik.

- **Kyberšikana:** Kyberšikana patří mezi nejzávažnější problémy spojené s používáním sociálních sítí a stále častěji se vyskytuje zejména mezi mladými lidmi, kteří jsou jejími nejčastějšími oběťmi. Tento fenomén zahrnuje různé formy obtěžování, urážení, vyhrožování či zesměšňování prostřednictvím digitálních platforem. Důsledky kyberšikany mohou být vážné – často vedou k emocionálnímu traumatu, poklesu sebevědomí, úzkostem či depresím a v krajních případech mohou mít až fatální následky.³¹
- **Zneužití osobních údajů:** Sociální sítě shromažďují značné množství osobních údajů svých uživatelů, což zvyšuje riziko jejich zneužití. Tyto informace mohou být neoprávněně využity ke sledování, identifikaci nebo dokonce vydírání uživatelů. Problém ochrany osobních údajů je jedním z klíčových bezpečnostních rizik spojených s online prostředím, jelikož únik citlivých dat může vést k narušení soukromí, finančním ztrátám nebo krádeži identity.³²
- **Dezinformace, fake news a hoaxy:** Sociální sítě často slouží jako platforma pro šíření dezinformací, falešných zpráv a hoaxů, které mohou mít závažné dopady na jednotlivce i celou společnost. Tyto nepravdivé informace mohou ovlivnit veřejné mínění, polarizovat společnost nebo manipulovat s politickými a ekonomickými procesy. V digitálním věku je proto klíčové kriticky vyhodnocovat zdroje informací a ověřovat jejich pravdivost, aby se minimalizovalo riziko podlehnutí dezinformacím.³³
- **Online predátoři:** Sociální sítě představují prostředí, kde mohou působit online predátoři, kteří se snaží manipulativním způsobem získat důvěru nezletilých uživatelů. Jejich cílem může být sexuální vykořisťování, vydírání nebo získání citlivých osobních údajů. Predátoři často využívají falešné identity a postupně budují vztah se svou obětí, aby ji přiměli k nežádoucímu chování. Tento fenomén podtrhuje důležitost digitální gramotnosti a prevence, zejména u dětí a dospívajících.³⁴

³¹ ŠMAHAJ, Jan. *Kyberšikana jako společenský problém*. Monografie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4227-3., str. 42

³² KOLOUCH, Jan. *CyberCrime*. CZ.NIC ; Praha : CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. ISBN 978-80-88168-15-7.

³³ KIRKPATRICK, David. *Pod vlivem Facebooku: příběh z nitra společnosti, která spojuje svět*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3573-0., str. 59

³⁴ ECKERTO VÁ, Lenka a DOČEKAL, Daniel. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5., str. 51

- **Závislost na sociálních médiích:** Nadměrné používání sociálních sítí může vést k rozvoji závislosti, která negativně ovlivňuje duševní zdraví i každodenní život jednotlivce. Neustálá potřeba kontrolovat notifikace, lajky nebo komentáře může způsobit úzkost, stres a v některých případech i depresi. Závislost na sociálních médiích může také vést k narušení mezilidských vztahů, snížení produktivity a pocitům sociální izolace, přestože se jedinec nachází v neustálém online kontaktu s ostatními.³⁵

³⁵ KOŽÍŠEK, Martin a PÍSECKÝ, Václav. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 9788024755953.

4 Kyberšikana

Šikana a mnoho dalšího, se přesunula do on-line prostředí. Zároveň se krutost mezi některými dětmi a mladými lidmi stala běžným jevem. Je však otázka, zda tato šikana graduje nebo na jaké úrovni je. Každý si musí uvědomit, že ve světě anonymity může toto vyvolávat násilné sklony, protože jedinec má pocit ochrany a nedostižitelnosti a pocit moci nad obětí. Obrovskou nevýhodou ovšem je, že oběť může být šikanována vždy, když je on-line. V tomto případě není řešením, aby dítě změnilo školu, nebo se přestěhovalo, protože útočník je s vámi vždy, když jste online a kdykoliv vás může najít nebo dohledat. Kyberšikana je druh šikany, který využívá internet, mobilní telefony a mnoho dalších moderních komunikačních technologií za účelem ublížení či zesměšnění jiné osoby.

Kyberšikana má mnoho podob. Agresor může zasílat výhružné SMS zprávy, popřípadě výhružné telefonáty, nebo může být oběť obtěžována přes chat. Dále ke kyberšikaně patří vytváření webových stránek, na kterých je oběť různými způsoby zesměšňována a jinak ponižována. Sem také patří zasílání obrázků, fotografií a videonahrávek lidem z okolí oběti, na kterých je oběť zesměšňována a karikována. Také sem patří vyvěšování pornografických fotografií s tváří oběti na internetu. Je možné, že oběť obdrží zprávy se sexuální tematikou nebo výhružkami, v tomto případě to ale nepovažujeme za sexuální obtěžování nebo stalking.³⁶

V odborné literatuře existuje více definic kyberšikany, avšak jejich význam je zpravidla obdobný. Pro tuto práci byla zvolena definice z knihy *Bezpečně n@ internetu* od Martina Kožíška a Václava Píseckého, kde autoři uvádějí, že: „*Kyberšikana je jakékoliv chování, jehož záměrem je vyvést z rovnováhy, ublížit, zastrašit nebo jinak ohrozit oběť za pomoci moderních informačních technologií.*“³⁷

4.1 Prostředky k realizaci kyberšikany

Kyberšikana se může odehrávat na různých digitálních platformách a s využitím různých technologií. Moderní online prostředí poskytuje širokou škálu nástrojů, které mohou být snadno zneužity k obtěžování, zastrašování nebo zesměšňování obětí. Podle

³⁶ HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9, str. 36-38

³⁷ KOŽÍŠEK, Martin a PÍSECKÝ, Václav. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 9788024755953., str. 62

publikace *Kyberšikana. Průvodce novým fenoménem* od Aleny Černé a kol. patří mezi hlavní prostředky kyberšikany následující digitální platformy a komunikační kanály:

- **Sociální sítě** – Facebook, Instagram, TikTok, Twitter a další platformy jsou běžným prostředím pro kyberšikanu. Agresoři zde mohou šířit pomluvy, zveřejňovat ponižující fotografie či videa, vytvářet falešné profily, posílat urážlivé komentáře nebo dokonce organizovat skupinové útoky proti konkrétní osobě. Sociální sítě umožňují rychlé sdílení obsahu, což činí kyberšikanu obzvláště škodlivou, protože ponižující materiál se může během krátké doby dostat k širokému publiku.
- **Online hry** – Multiplayerové hry, jako jsou Fortnite, Minecraft nebo League of Legends, mohou být dalším prostorem, kde dochází k obtěžování. Útoky mohou mít podobu slovních urážek v chatech, vylučování hráčů ze skupin, opakovaného zaměřování na jednoho hráče nebo záměrného zničení jeho herního postupu. U mladších hráčů je nebezpečná také možnost kontaktu s neznámými osobami, které mohou využít manipulativní techniky k jejich ovlivnění.
- **Webové stránky a platformy pro sdílení videí** – Na platformách jako YouTube, Twitch nebo TikTok může být kyberšikana realizována prostřednictvím ponižujících videí, nenávistných komentářů nebo šíření osobních informací bez souhlasu oběti. Zvláště nebezpečné je zveřejňování soukromých fotografií či videí, které mohou mít pro oběť vážné psychické a sociální důsledky.
- **Instant messaging (IM) a soukromé zprávy (SMS, MMS)** – Aplikace pro okamžité zasílání zpráv, jako Messenger, WhatsApp, Snapchat nebo Instagram DMs, se často stávají nástrojem pro zasílání výhrůžných, urážlivých nebo obtěžujících zpráv. Kromě textových zpráv mohou agresorům posloužit i hlasové zprávy, obrázky či videa. Podobné útoky mohou probíhat i prostřednictvím SMS a MMS zpráv.
- **Blogy a diskusní fóra** – Na blogových platformách či diskusních fórech může dojít k šíření pomluv, lživých informací nebo dehonestujících článků o konkrétní osobě. Tato forma kyberšikany může mít dlouhodobé následky, jelikož obsah zveřejněný na internetu je často obtížné trvale odstranit.
- **E-mailová komunikace** – E-maily mohou být zneužity k zasílání výhrůžek, šíření falešných informací nebo obtěžování oběti. Někteří útočníci také využívají podvodné e-maily k phishingu, tedy k získávání citlivých údajů (například hesel) s cílem poškodit nebo manipulovat oběť.

- **Chatovací místnosti a seznamky** – Webové stránky určené k anonymní komunikaci nebo seznamování mohou být využity k manipulaci s obětí. Online predátoři zde často vytvářejí falešné identity, aby si získali důvěru oběti, získali od ní citlivé informace nebo ji donutili k nechtěné komunikaci.
- **Internetové ankety a dotazníky** – Agresoři mohou vytvořit ankety nebo hlasování s cílem zesměšnit oběť, například formou „nejhoršího studenta třídy“ nebo „nejtrapnějšího spolužáka“. Tento typ kyberšikany se často šíří mezi vrstevníky a může způsobit vážné emoční potíže.³⁸

Nebezpečí anonymity a rychlosti šíření

Zneužití těchto online nástrojů je usnadněno dvěma klíčovými faktory – anonymitou

a rychlostí šíření obsahu. Na internetu může agresor zůstat skrytý za falešným profilem nebo anonymním účtem, což mu dává větší pocit beztrestnosti. Zároveň je obsah kyberšikany často sdílen a kopírován tak rychle, že jeho odstranění z internetu může být velmi obtížné.

Jelikož digitální prostředí nabízí tolik různých nástrojů pro komunikaci, je důležité, aby si uživatelé byli vědomi rizik, která mohou tato média přinášet. Ochrana osobních údajů, správné nastavení soukromí a informovanost o bezpečném chování na internetu jsou klíčové pro snížení rizika kyberšikany.

4.2 Jednotlivé druhy kyberšikany

Tato kapitola se zaměřuje na různé formy kyberšikany, které představují významnou hrozbu v digitálním prostředí. Kyberšikana využívá moderní technologie k útokům na oběti, přičemž zahrnuje jak fyzické, tak psychické formy násilí. Popisuje konkrétní typy tohoto fenoménu, od natáčení fyzických útoků (*happy slapping*), přes dlouhodobé pronásledování (*kyberstalking*), až po manipulaci a zneužívání prostřednictvím *sextingu* či *kybergroomingu*.

Kapitola se také zabývá dalšími projevy, jako je úmyslné vyloučení oběti ze sociálních skupin (*ostrakizace*), zneužití identity oběti (*vydávání se za někoho jiného*), agresivní slovní útoky (*flaming*) nebo šíření pomluv a nepravdivých informací. Každý

³⁸ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Psyché. Praha: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6374-7.

z těchto typů kyberšikany je specifický, ale všechny mají společný cíl – narušit psychickou pohodu a sociální postavení oběti. Kapitola upozorňuje na důležitost prevence, výchovy k bezpečnému chování na internetu a zodpovědného přístupu k technologiím.³⁹

Happy Slapping (natáčení fyzického útoku)

Natáčení reálného fyzického nebo sexuálního útoku a jeho zveřejnění je častým prostředkem kyberšikany. Obvykle se jedná o útok na náhodně vybranou osobu, např. chodce v parku. Jeden útočník či jejich skupina napadne oběť a další z agresorů natáčí na kameru nebo mobilní telefon. Cílem je získat originální dokument, který agresori zveřejní na některém z internetových portálů. Pachatelé mívají falešný pocit moci.⁴⁰

Kyberstalking (pronásledování s technologiemi)

Při stalkingu pachatel svoji oběť dlouhodobě pronásleduje, omezuje a obtěžuje. Může jít o opakované projevy přízně, které mohou však vyústit ve vyhrožování. Stalker významně omezuje soukromí své oběti a vyvolává v ní strach. Konkrétní osobu může kontaktovat osobně, telefonicky, posílat jí dopisy a poštovní zásilky. Svoji pozornost může agresor zaměřit také na rodinu oběti, její příbuzné a přátele.⁴¹

Příklad:

“V roce 2005 byli ve Velké Británii zatčeni tři čtrnáctiletí chlapci v souvislosti se znásilněním jedenáctileté dívky. Celý akt znásilnění si natočili na mobilní telefon a odeslali spolužákům z její školy.”⁴²

Sexting

Jde o zasílání textů, fotografií a videí se sexuální tematikou prostřednictvím elektronických médií. Tyto materiály pak často končí na internetu a mohou mít pro oběť

³⁹ HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9.

⁴⁰ HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9, str. 36-38

⁴¹ HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9, str. 36-38

⁴² HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9, str. 83

špatné důsledky, protože bývají často použity jako prostředek k vydírání. Některé případy mohou skončit až smrtí oběti.⁴³

Kybergrooming (manipulativní proces, při kterém se dospělý snaží navázat důvěrný vztah s dítětem na internetu za účelem zneužití)

Cílem je přimět uživatele internetu k osobní schůzce. Útočník, který se většinou vydává za někoho jiného, si vyhledá vhodnou osobu, získá si její důvěru a přinutí ji k osobní schůzce, kde pak nějakým způsobem oběť zneužije či využije. V této oblasti jsou často nejvíce ohroženy děti, které jsou závislé na technologiích, tráví na internetu většinu času a většinu přátel mají pouze ve virtuálním světě.⁴⁴

Příklad:

“Vrátný Pavel Hovorka přes služební internet vyhledával mladistvé chlapce, zjišťoval jejich zájmy a sliboval jim peníze nebo splnění jejich přání za fotografie jejich nahých těl. Jejich vlastními fotografiemi pak chlapce vydíral a nutil k orálnímu či análnímu sexu. Svou první oběť získal tak, že jí v červenci roku 2005 namluvil, že vyhrála soutěž Dítě VIP. Nejdříve chatoval, pak telefonoval, a nakonec pozval oběti k sobě. Soud uznal Hovorku vinným celkem ze sedmi případů pohlavního zneužívání a třinácti případů vydírání. Navíc také z ohrožování výchovy mládeže a ze svádění k pohlavnímu styku. Hovorka byl odsouzen k osmi letům vězení.”⁴⁵

Vyloučení a ostrakizace

Tento typ kyberšikany spočívá v úmyslném vyloučení oběti ze skupiny, online komunity nebo sociálního okruhu. Takové jednání může u oběti vyvolat pocity izolace, osamělosti a sociálního vyloučení, což může negativně ovlivnit její duševní zdraví.⁴⁶

Vydávání se za někoho jiného a krádež hesla

Tento typ kyberšikany zahrnuje převzetí identity oběti prostřednictvím vytváření falešných profilů nebo účtů na sociálních sítích a jiných online platformách. Agresoři mohou také odcizit hesla k účtům oběti a zneužít je k šíření nevhodného obsahu, nepřátelských komentářů nebo škodlivých informací.⁴⁷

⁴³ HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9, str. 36-38

⁴⁴ HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9, str. 36-38

⁴⁵ HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9, str. 51-52

⁴⁶ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Psyché. Praha: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6374-7., str. 25

⁴⁷ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Psyché. Praha: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6374-7., str. 25

Flaming

Další forma agresivní online komunikace, která se vyznačuje útočnými, urážlivými nebo provokativními komentáři. Vyskytuje se na fórech, sociálních sítích či v chatovacích místnostech a jeho cílem je vyvolat konflikt nebo zesměšnit protivníka. Na rozdíl od kyberšikany není flaming vždy dlouhodobý či systematický, ale může mít negativní dopad na psychiku oběti, zejména pokud se k útoku přidají další uživatelé. Často se projevuje osobními urážkami, sarkasmem, psaním velkými písmeny či záměrnými provokacemi. Flaming narušuje online diskuse a může polarizovat komunitu. Platformy se proti němu brání moderací obsahu a možností nahlášení. V extrémních případech může přerůst v kyberšikanu s vážnými psychologickými důsledky.⁴⁸

Pomlouvání

Pomlouvání v online prostředí zahrnuje šíření nepravdivých nebo zkreslených informací s cílem poškodit pověst oběti. Často probíhá na sociálních sítích, diskusních fórech či prostřednictvím zpráv, a může mít formu pomluv, manipulovaných obrázků nebo falešných obvinění. Tato forma kyberšikany může oběti způsobit vážné emoční potíže, narušit její mezilidské vztahy a vést k sociální izolaci. V některých případech může mít i právní důsledky, zejména pokud dojde k poškození dobrého jména nebo šíření dezinformací s vážnými dopady.⁴⁹

4.3 Online predátoři

Poslední dobou je často skloňován termín sexuální predátor, což je pro veřejnost srozumitelný výraz označující osoby, které prostřednictvím sexuálních aktivit ubližují dětem (masturbace, sdílení pornografického obsahu, navádění na schůzku apod.). Laická veřejnost často volá po exemplárních trestech, jako je několik let nepodmíněného odnětí svobody. Situace je však složitější – pachatelé se liší nejen závažností svého jednání, ale i tresty, které za své činy dostávají. Média například upozorňují na relativně mírné tresty pro pachatele méně závažné trestné činnosti. I toto jednání lze zcela jistě zařadit pod pojem kyberšikany, neboť oběť, která se na jednání predátora „chytí“ fakticky nemá úniku a její obrana je téměř nemožná, pokud není ochotna věc zveřejnit a oficiálně řešit. Oběť pak, někdy dobrovolně a někdy i proti své vůli s predátorem komunikuje a dělá vše dle jeho pokynů, neboť se obává trestu z jeho strany.

⁴⁸ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Psyché. Praha: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6374-7., str. 26

⁴⁹ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Psyché. Praha: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6374-7., str. 26

Pro přehlednost lze pachatelské chování rozdělit do pěti kategorií:

1. **“Honiči/Masturbátoři”** – Tito pachatelé sledují primárně své vlastní uspokojení. Nevyžadují intimní materiály, nevydírají ani nenavádějí dítě na schůzky, kontakt s dítětem je pro ně pouze nástrojem k rychlému uspokojení.
2. **“Zoufalci”** – Osoby, které hledají vztahy, ale kvůli svým osobním problémům nebo parafiliím považují děti za snadněji dostupné. Nenutí dítě k výměně pornografických materiálů ani k dalším aktivitám.
3. **Predátor úroveň I – Abuzér** – Zaměřuje se na zneužívání dítěte, zejména k výrobě pornografických materiálů. Často tlačí na oběť, aby sdílela intimní obsah, nebo ji zapojuje do sexuálních aktivit online.
4. **Predátor úroveň II – Vyděrač** – Kombinuje chování abuzéra, ale navíc využívá zastrašování, vyhrožování zveřejněním materiálů či vydírání dítěte za účelem získání peněz nebo jiných výhod.
5. **Predátor úroveň III – Kybergroomer** – Kromě všech uvedených praktik usiluje o osobní schůzky s dítětem, které často vedou k fyzickému zneužití nebo znásilnění.

Tresty za jednotlivé kategorie se výrazně liší. U méně závažných činů, jako je chování “masturbátorů” nebo “zoufalců,” jde často o podmíněné tresty či krátkodobé tresty odnětí svobody. S vyšší závažností (např. vydírání, kybergrooming) stoupají i tresty, které mohou dosáhnout až deseti let odnětí svobody.

Film *V síti* mapuje všechny tyto kategorie predátorů, přičemž největší zastoupení mají ti nejméně nebezpeční. Počet pachatelů klesá s rostoucí závažností činů, což potvrzují i policejní statistiky – například u trestného činu sexuálního nátlaku je každoročně evidováno jen několik desítek případů.

Přestože každý pachatel má na oběť negativní dopad – například zanechává traumata, ovlivňuje budoucí vztahy nebo vyvolává psychosomatické problémy – je důležité rozlišovat mezi jednotlivými typy predátorů. Společenská nebezpečnost “masturbátorů” je výrazně nižší než u “kybergroomerů.” Skutečných online predátorů je navíc ve

společnosti jen zanedbatelné množství, odhadované na desetiny či setiny procent populace.⁵⁰

4.4 Dopady kyberšikany na jednotlivce

Díky individuální psychice každého jedince se následky kyberšikany mohou lišit. I přesto, že kyberšikana a tradiční šikana mají mnoho společného, v dopadech na jedince se podstatně liší. Dopady, které vznikají z kyberšikany, jsou mnohdy závažnější nežli z tradiční šikany. Hlavním důvodem jsou diváci. U tradiční šikany dojde k útoku, o kterém ví ve většině případů jen oběť a agresor, ale u kyberšikany může být více osob. Zveřejněná kompromitující fotka může být zhlédnutá širší veřejností, což je pro oběť více ostudné. Není výjimkou, že někteří aktéři kyberšikany trpí suicidálními myšlenkami.⁵¹

4.4.1 Dopady kyberšikany na oběť

Podle Černé dopady lze dělit na **bezprostřední** (krátkodobé), **přetrvávající**, **dlouhodobé**.

Mezi krátkodobé dopady zahrnujeme okamžitou reakci na útok, kdy jedinec obdrží například svoji první a poslední nevyžádanou zprávu. Může pociťovat stud, který ale po krátké době odezní.⁵²

Dopady fyzické, emoční dopady nebo změny v chování řadíme do přetrvávajících dopadů. Fyzické dopady lze v tomto případě chápat jako vznik psychosomatických potíží. „Psychosomatické potíže jsou funkční poruchou, kdy se psychické problémy (třeba i nenápadné či zdánlivě zcela skryté) projeví navenek jako tělesné nemoci. Jinak řečeno to znamená, že duševní neklid a napětí mozku se intenzivně promítá do orgánů, které s naší Duší zdánlivě nemají žádnou souvislost”. Mezi tyto psychosomatické problémy lze zařadit bolest hlavy, břicha, nespavost, vyrážka aj.⁵³ Tyto problémy se později odrážejí v jedincově koncentraci.

Nejčastějšími emočními dopady jsou strach a úzkost jako prvotní pocity oběti. Tyto pocity se později mohou rozvinout až v depresi. V důsledku strachu o svoje bezpečí se jedinec může stát paranoidním. Výkyvy nálad nejsou výjimkou. Whitney a Smith uvádí, že u jedince, který si prošel kyberšikanou, může dojít k velkým změnám v jeho

⁵⁰ PECHÁČKOVÁ, Marika. *Kdo chytá v síti*. Brno: BizBooks, 2020. ISBN 978-80-265-0919-6

⁵¹ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. *Psyché* (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0., str. 86-88

⁵² ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. *Psyché* (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0., str. 86-93

⁵³ ŠAFRÁNEK, L., 2011. Psychosomatické poruchy zdraví. In: celostnimediceina.cz [online]. [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: <http://www.celostnimediceina.cz/psychosomaticke-poruchy-zdravi.htm>

chování. Jak bylo zmíněno výše, může dojít ke vzniku sociálně patologických jevů, v podobě užívání návykových látek, záškoláctví aj.⁵⁴

V případě, že kyberšikana byla ukončena a jedinec se s tím nadále nemůže vyrovnat, jedná se o dlouhodobé dopady. Oběť se dostává „do začarovaného kruhu, který má tendenci přetrvávat i po skončení kyberšikany”.⁵⁵ V důsledku útoků, které mohly přijít ze stran kamarádů, jedinec přerhává osobní kontakty a uzavírá se do sebe. Vše se také odráží v jeho sebevědomí, kdy následkem kyberšikany je velice nízké až téměř žádné sebevědomí.

Všechna členění dopadů kyberšikany mají však jedno společné, a to, že nejčastějším pocitem u oběti je pocit bezmocnosti.⁵⁶

4.4.2 Dopady kyberšikany na agresora

Stejně tak jako u oběti i u agresora nalezneme dopady na úrovni fyzické, emoční i v chování. Vyskytují se u nich také psychosomatické potíže, problémy spojené z navozování vztahů, špatná koncentrace, záškoláctví a s tím spojený zhoršený prospěch ve škole. Může dojít k posílení delikventního chování u agresora nebo naopak k probuzení takového chování. „Je tedy možné, že kyberšikana ve svém důsledku pomáhá upevňovat některé negativní způsoby chování, a to především tehdy, pokud jí není efektivně zabráněno”.⁵⁷

4.5 Obrana proti kyberšikaně

- **nereagovat** – neodpovídat agresorovi
- **uložit, vytisknout, nebo jinak uchovat** emaily, SMSky, důkazní materiál,
- **změnit svou virtuální identitu** – vystupovat pod jinou přezdívkou, vytvořit si jiný email, změnit SIM kartu,
- nikde **neuvádět svou skutečnou identitu** – jméno, věk, adresu, telefon, žádné údaje o sobě a blízkých, podle kterých bychom byli pro agresora identifikovatelní.
- v případě, že se stanu **obětí kyberšikany**, zkusit vypátrat, kdo je agresor,

⁵⁴ ČERNÁ, Alena. Kyberšikana: průvodce novým fenoménem. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0., str. 93

⁵⁵ ČERNÁ, Alena. Kyberšikana: průvodce novým fenoménem. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0. , str. 91

⁵⁶ ČERNÁ, Alena. Kyberšikana: průvodce novým fenoménem. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0., str. 92

⁵⁷ ČERNÁ, Alena. Kyberšikana: průvodce novým fenoménem. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0. , str. 93

- **kontaktovat poskytovatele serveru**, ze kterého nás agresor šikanuje a zamezit mu přístup,
- **svěřit se rodičům**,
- **svěřit se učitelům.**⁵⁸

⁵⁸ MUŽÍČKOVÁ, Ing. Lenka. *Budulinek: Internet* [online]. Mečislavova 20, Praha 4, 2009 [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: http://www.budulinek.eu/bezpecny_internet/164/

5 Trestněprávní aspekty kyberšikany

V souvislosti s výše uvedenými bezpečnostními riziky může v digitálním prostředí docházet k páčání celé řady trestných činů, které jsou postihovány podle platného zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku ve znění pozdějších předpisů (dále jen *trestní zákoník*). Kybernetická kriminalita zahrnuje široké spektrum protiprávních jednání, která mohou mít vážné důsledky jak pro jednotlivce, tak pro celou společnost.

Tato kapitola proto přiblíží nejzávažnější trestné činy související s riziky digitálního světa. Zaměří se na skutkové podstaty trestných činů, které mohou být spáchány prostřednictvím internetu a moderních komunikačních technologií, a ukáže, jakým způsobem jsou tyto delikty v českém právním řádu definovány a sankcionovány.

Kyberšikana

§ 144 Účast na sebevraždě, § 145 Těžké ublížení na zdraví, § 146 Ublížení na zdraví, § 175 Vydírání, § 181 Poškození cizích práv, § 184 Pomluva, § 345 Křivé obvinění, § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, § 354 Nebezpečné pronásledování, § 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, § 404 Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačování práv a svobod člověka.

Zneužití osobních údajů

§ 175 Vydírání, § 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji, § 209 Podvod, § 210 Pojistný podvod, § 211 Úvěrový podvod, § 230 Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací, § 231 Opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat, § 232 Poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti, § 234 Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku.

Dezinformace, fake news, hoaxy

§ 184 Pomluva, § 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, § 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod, § 357 Šíření poplašné zprávy.

Online predátoři a kybergrooming

§146 Ublížení na zdraví, § 171 Omezování osobní svobody, § 175 Vydírání, §185 Znásilnění, § 186 Sexuální nátlak, § 187 Pohlavní zneužití, §191 Šíření pornografie,

§ 192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií, § 193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie, § 193a Účast na pornografickém představení, §193b Navazování nedovolených kontaktů s dítětem, § 201 Ohrožování výchovy dítěte, § 202 Svádění k pohlavnímu styku, § 353 Nebezpečné vyhrožování, § 354 Nebezpečné pronásledování.

Závislost na sociálních médiích

Závislost na sociálních médiích je komplexní jev, který se postupně vyvíjí v jednotlivci, a to především díky nadměrnému používání platforem jako Facebook, Instagram, Twitter a dalších. Tento problém je charakterizován nutkavým a nadměrným trávením času na sociálních sítích, což může vést k negativním důsledkům na duševní i fyzické zdraví jedince. Často je spojen s úzkostí, depresí, pocity osamělosti, problémy se spánkem, a dokonce s poruchami koncentrace. Přestože tento fenomén může mít závažné sociální, psychologické a zdravotní dopady, v právním smyslu není možné ho přímo kriminalizovat, protože se nejedná o čin páchaný konkrétním agresorem, ale o problém, který vzniká vnitřně u samotného jednotlivce.

Vzhledem k tomu, že závislost na sociálních médiích není výsledkem přímého protiprávního jednání (jako je tomu například u kyberšikany, která zahrnuje záměrné jednání agresora), nelze ji postihnout trestněprávními opatřeními. Tento fenomén je spíše předmětem studií a výzkumů v oblasti psychologie, sociologie a duševního zdraví, kde se zaměřují na prevenci, osvětu a terapie zaměřené na zlepšení užívání digitálních technologií. Kriminalizace závislosti na sociálních médiích by totiž vedla k nejasným právním důsledkům a neřešila by skutečné příčiny tohoto jevu, které spočívají v hlubších psychických a sociálních faktorech jednotlivců.

Zatímco některé právní normy mohou chránit uživatele před konkrétními nelegálními aktivitami na internetu, jako jsou kyberšikana, zneužívání osobních údajů nebo podvody, závislost na sociálních médiích se spíše nachází na pomezí psychologického a sociálního problému než trestního deliktu. Prevence a pomoc lidem trpícím touto závislostí je kladeno na oblast zdravotní a psychologické péče, kde se hledají způsoby, jak omezit čas strávený na těchto platformách a pomoci jedincům k návratu k vyváženějšímu a zdravějšímu způsobu života.

6 Preventivní opatření dané oblasti

Tato kapitola se zaměřuje na popis konkrétních projektů a iniciativ, které řeší problematiku prevence šikany a kyberšikany. Představuje systémy, jako je například projekt Minimalizace šikany, projekt E-Bezpečí či aktivity Národního centra bezpečnějšího internetu, které nabízejí vzdělávací programy, metodické materiály a podporu školám, rodičům i dětem. Kapitola zároveň ukazuje, jak tyto projekty přispívají k bezpečnějšímu prostředí nejen ve školách, ale i v online prostoru.

6.1 Projekt Minimalizace šikany

Program Minimalizace šikany představuje systémové a celostátní řešení problematiky šikany a kyberšikany na školách. Jeho hlavním cílem je poskytnout školám účinný nástroj ke snižování výskytu šikanování a nabídnout jednotný a komplexní přístup, který lze aplikovat na základních i středních školách v celé České republice. Program klade důraz na intenzivní vzdělávání celých pedagogických sborů, což vede k implementaci funkčního a dlouhodobě udržitelného Programu proti šikaně.

Tento projekt realizuje občanské sdružení AISIS a jeho vznik byl podpořen Nadací O2 ve spolupráci s odborníkem na problematiku šikany, Dr. Michalem Kolářem. Pilotní fáze, probíhající v letech 2005–2007, prokázala, že zvolený model vzdělávání a spolupráce se školami je efektivní. Výzkumy provedené na sedmnácti pilotních školách před zahájením programu a po jeho ukončení ukázaly výrazný pokles výskytu šikany, což potvrzuje účinnost tohoto přístupu. Celý model vzdělávání je koncipován do dvou navazujících fází, přičemž první fáze se zaměřuje na intenzivní vzdělávání pedagogických pracovníků. Tato část programu zahrnuje celkem čtyři dvoudenní semináře, které v součtu představují 72 hodin odborného vzdělávání. Semináře vedou zkušení lektori, především odborníci působící ve střediscích výchovné péče, kteří využívají moderní přístupy k výuce, včetně zážitkové pedagogiky. Tato metoda umožňuje účastníkům nejen získat teoretické znalosti, ale také je prakticky aplikovat v různých modelových situacích.

Každé školy se této vzdělávací fáze účastní skupina 10 až 12 pedagogů. Ti mají jedinečnou možnost osobně si vyzkoušet proces utváření třídního kolektivu, naučit se efektivně nastavovat pravidla chování a budovat pozitivní atmosféru ve třídě. Součástí školení je také osvojení si modelu otevřené komunikace, který pomáhá předcházet konfliktům a vytvářet prostředí důvěry mezi žáky i mezi žáky a učiteli. Vzdělávací proces

se zaměřuje nejen na obecné pedagogické dovednosti, ale také na specifické znalosti v oblasti šikany a kyberšikany. Pedagogové se seznamují s rizikovými faktory, které přispívají ke vzniku šikany, a učí se rozpoznávat její rané projevy. Důraz je kladen na pochopení sociální dynamiky třídního kolektivu, což učitelům umožňuje lépe identifikovat situace, které mohou vést k rozvoji negativních vztahů mezi žáky.

Stěžejní částí této fáze vzdělávání je soubor 13 základních komponent Českého školního programu proti šikanování, jehož autorem je renomovaný odborník Dr. Michal Kolář. Tento soubor představuje ucelený rámec opatření a strategií, které mohou školy implementovat do své každodenní praxe s cílem efektivně předcházet šikaně a řešit již existující problémy v této oblasti. Tyto komponenty tvoří základ pro druhou fázi programu, která se zaměřuje na aplikaci získaných znalostí do praxe a dlouhodobé udržení pozitivních změn ve školním prostředí. Těmito komponentami jsou:

- **Společné vzdělávání pedagogů a supervize** – Pedagogičtí pracovníci se pravidelně vzdělávají v problematice šikany a získávají odbornou podporu prostřednictvím supervizí, které jim pomáhají lépe reagovat na rizikové situace.
- **Vytvoření užšího realizačního týmu** – Škola sestavuje skupinu klíčových pedagogů, kteří jsou vyškoleni v problematice šikany a koordinují preventivní i intervenční opatření.
- **Zmapování situace na škole a motivace pedagogů ke změně** – Prvním krokem k efektivnímu řešení šikany je důkladná analýza stávající situace ve škole a podpora pedagogů v jejich aktivní roli při vytváření bezpečného prostředí.
- **Společný postup pedagogů při řešení případů šikany** – Jednotná strategie pedagogického sboru zajišťuje konzistentní a účinné řešení šikany, čímž se předchází nejednotnému a neefektivnímu přístupu.
- **Prevence v třídnických hodinách** – Třídní učitelé pracují se svými žáky na posílení pozitivních vztahů ve třídě, prevenci šikany a vytváření otevřené atmosféry důvěry.
- **Prevence ve výuce** – Problematika šikany a kyberšikany je začleněna do vzdělávacího procesu tak, aby žáci získali potřebné znalosti a dovednosti k jejímu rozpoznání a prevenci.
- **Prevence ve školním životě mimo výuku** – Kromě výuky je kladen důraz i na bezpečné prostředí během přestávek, školních akcí či volnočasových aktivit, kde může docházet k rizikovému chování.

- **Účinný ochranný režim** – Škola nastavuje jasná pravidla chování a systém opatření, které minimalizují možnosti vzniku šikany a chrání ohrožené žáky.
- **Spolupráce s rodiči** – Rodiče jsou informováni o problematice šikany, zapojováni do preventivních opatření a podporováni ve výchovném působení na své děti.
- **Školní poradenské služby** – Školní psychologové, speciální pedagogové a výchovní poradci poskytují odbornou podporu jak žákům, tak pedagogům a rodičům.
- **Spolupráce se specializovanými zařízeními** – Školy aktivně spolupracují s institucemi, jako jsou pedagogicko-psychologické poradny, krizová centra či orgány sociálně-právní ochrany dětí.
- **Dobré vztahy se školami v okolí** – Sdílení zkušeností a spolupráce mezi školami přispívá k širší prevenci a efektivnějšímu řešení problémů spojených se šikanou.
- **Průběžné vyhodnocování situace ve škole, tedy evaluace** – Pravidelná zpětná vazba, analýza efektivity přijatých opatření a jejich případné úpravy pomáhají zajistit dlouhodobou udržitelnost pozitivních změn ve školním prostředí.

Ve druhé fázi programu pokračuje intenzivní spolupráce mezi školou a jedním z lektorů, který po dobu čtyř měsíců pomáhá s vytvořením a implementací programu prevence a řešení šikany. Lektor se zaměřuje na přímou spolupráci s pedagogy a poskytuje odbornou podporu při budování bezpečného školního prostředí. Tato fáze zahrnuje celkem 80 hodin práce, přičemž důraz je kladen na individuální přístup ke specifickým potřebám každé školy. Jedinečnost projektu Minimalizace šikany spočívá právě v této praktické aplikaci preventivních opatření na míru konkrétním školám. Kromě přímé práce s pedagogy projekt vytváří metodické materiály pro školy a informační letáky pro žáky i jejich rodiče, aby zvýšil povědomí o problematice šikany a kyberšikany.

Projekt také úzce spolupracuje s MŠMT a Českou školní inspekcí a v roce 2008 realizoval kampaně „Stop šikaně“ a „Stop kyberšikaně“, zaměřené na osvětu a prevenci. Součástí programu je i internetová poradna, která nabízí odborné rady a podporu pro děti, rodiče i pedagogy, čímž přispívá k efektivnějšímu řešení těchto problémů.⁵⁹

⁵⁹ ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-984-2., str. 14-15

Projekt E-Bezpečí

Projekt E-Bezpečí se zaměřuje na analýzu a prevenci rizikového chování v online komunikaci, především kyberšikany a dalších nebezpečných jevů na internetu. Nabízí vzdělávání dětí, pedagogů a rodičů zaměřené na prevenci kyberšikany a zajištění bezpečného chování na internetu. Součástí projektu je tvorba metodických materiálů a provozování internetové poradny, která poskytuje pomoc obětem kybernetického obtěžování. E-Bezpečí se tedy soustředí na osvětu a konkrétní nástroje pro bezpečnější využívání digitálních technologií.⁶⁰

Národní centrum bezpečnějšího internetu

Je nezisková organizace, jejímž cílem je zvyšovat povědomí o rizicích spojených s online komunikací. Organizace se zaměřuje na propagaci odpovědného chování na internetu a poskytuje pomoc dětem, které se ocitnou v nebezpečných situacích během používání internetu. Nabízí vzdělávací semináře, školení a konference, které se zaměřují na prevenci internetové kriminality a rizik spojených s online prostředím. Cílem centra je zajištění bezpečnějšího a odpovědnějšího používání internetu pro všechny uživatele, zejména děti a mládež.

Národní centrum bezpečnějšího internetu uskutečňuje následující aktivity:

Saferinternet.cz – je platforma, která podporuje vzdělávání a výzkum v oblasti ICT, přičemž se zaměřuje především na ochranu dětí před nevhodným a závadným chováním na internetu. Cílem je poskytovat pomoc a bojovat proti šíření ilegálního obsahu v online prostředí. Saferinternet.cz v rámci své činnosti organizuje konference, semináře, přednášky a školení, které se zaměřují na bezpečnější používání internetu a prevenci internetové kriminality. Tato platforma spolupracuje s různými partnery a vytváří podmínky pro zajištění bezpečnějšího online prostředí pro všechny uživatele, zejména pro mladší generace.

Bezpečně online – výchovně-vzdělávací platforma zaměřená na poskytování užitečných informací o bezpečném užívání internetu. Cílem těchto stránek je pomoci mladým uživatelům, jejich rodičům a vyučujícím lépe porozumět rizikům a výzvám, které internet přináší. Pro pedagogy jsou na stránkách k dispozici praktické rady

⁶⁰ ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-984-2., str. 16

a metodické pomůcky, které mohou využít při výuce. Tato platforma tak nejen zvyšuje povědomí o online bezpečnosti, ale také poskytuje konkrétní nástroje pro efektivní vzdělávání a prevenci.

Horká linka – kontaktní centrum, které se zaměřuje na přijímání hlášení o nezákonném obsahu na internetu. Jejím hlavním cílem je bránit šíření nelegálního materiálu, jako jsou obrázky se zneužívanými dětmi, obsah související s rasismem, xenofobií, či webové stránky podporující šíření drog nebo nabádající k sebepoškozování. Pokud uživatel na takový obsah narazí, může ho ohlásit prostřednictvím webového formuláře. Po podání hlášení je informace posouzena a v závislosti na její závažnosti je předána k dalšímu řešení Policii ČR. Horká linka také pomáhá při řešení problémů s nevhodným chováním na sociálních sítích, například při útocích přes falešné identity nebo ponižování na platformách jako Facebook.

Linka pomoci – krizové centrum, které poskytuje podporu dětským obětem internetové kriminality. Pokud se dítě cítí ohroženo nebo obtěžováno prostřednictvím internetu, může se obrátit na krizovou linku, chat nebo e-mailovou poradnu. Linka pomoci také realizuje preventivní kampaně, které jsou zaměřeny na děti i rodiče s cílem zvýšit povědomí o potenciálních rizicích internetové komunikace a pomoci tak chránit děti před hrozbami v online prostředí.

Kyberšikana.eu

Projekt, který dokazuje, že i mladí lidé mohou aktivně přispívat k řešení problematiky kyberšikany, byl vytvořen Terezou Ondráčkovou a Monikou Vlachovou, dvěma studentkami, které se rozhodly založit stránku zaměřenou na prevenci nežádoucího chování na internetu. Tento projekt se soustředí na zvyšování povědomí o kyberšikaně a jejích následcích, a zároveň poskytuje nástroje a rady, jak se proti ní bránit.

Svůj preventivní program již úspěšně prezentovaly na osmi základních školách, kde si kladly za cíl osvětu a prevenci kyberšikany mezi žáky. Cílem je, aby mladí lidé byli schopni rozpoznat rizikové situace na internetu a věděli, jak reagovat, pokud se stanou obětí nebo svědky kyberšikany. Projekt ukazuje, že i mladí lidé mohou hrát klíčovou roli v šíření povědomí o problematice kyberšikany a pomáhat vytvářet bezpečnější online prostředí pro své vrstevníky.

Google.cz

Česká verze známého prohlížeče nabízí uživatelům služby Centra bezpečnosti pro rodiče a děti. Patří sem možnost nahlásit nevhodný obsah například na YouTube nebo na webovém albu Picasa. Dále toto centrum nabízí službu Bezpečné vyhledávání Google, Bezpečné vyhledávání v telefonu, Zámek Bezpečného vyhledávání a Bezpečný režim YouTube.

Další kurzy a semináře týkající se kyberšikany nabízejí například pedagogicko-psychologické poradny, vzdělávací organizace či jednotliví odborníci.

Bezpečné prostředí doma i ve škole

Ačkoli je kyberšikana relativně novým fenoménem, který se ve větší míře začal objevovat až s rozvojem digitálních technologií a sociálních sítí, dnes je již poměrně dobře zmapována a existují první účinné programy prevence a intervence. Přesto nelze přehlížet fakt, že prevence musí začínat především u osvěty a vzdělávání. Klíčem k ochraně dětí před kyberšikanou jsou znalosti bezpečného chování v online prostředí, které by měly být systematicky rozvíjeny jak ve školním vzdělávání, tak i v rodinném prostředí.

Rodiče a učitelé zde hrají zcela zásadní roli, protože právě oni mohou dětem předat důležité informace o tom, jak se bezpečně pohybovat na internetu, jak rozpoznat rizikové situace a jak správně reagovat v případě, že se stanou obětí kyberšikany nebo se setkají s problematickým chováním jiných uživatelů. Důležité je nejen naučit děti, jak se chránit, ale také jim ukázat, že se v případě problémů mohou obrátit na důvěryhodné osoby, které jim pomohou situaci řešit.

V tomto směru je nezbytná důvěra mezi dětmi a dospělými – děti musí mít jistotu, že pokud se setkají s kyberšikanou, mohou se bez obav svěřit svým rodičům, učitelům nebo dalším dospělým, kteří jim dokážou poskytnout podporu. Často se stává, že oběti kyberšikany mlčí ze strachu z nepochopení, zesměšnění nebo dokonce trestu, což vede k prohlubování psychické újmy a zhoršování celkové situace. Z tohoto důvodu je nutné vytvářet bezpečné a podporující prostředí nejen ve školách, ale také v rodinách. Otevřená komunikace, dostatek informací a aktivní přístup ze strany dospělých mohou výrazně přispět k prevenci kyberšikany a k ochraně dětí před jejími negativními důsledky. Bezpečné školní klima, podpora vrstevníků a jasně nastavená pravidla chování

na internetu jsou tím nejlepším způsobem, jak minimalizovat výskyt kyberšikany a pomoci dětem cítit se ve virtuálním světě i v reálném životě bezpečně.⁶¹

⁶¹ ČÁP, Pavel DOSOUDIL. *Diagnostické a intervenční práce ve středisku výchovné péče*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV), 2014, 68 s. ISBN 978-80-7481-039-8.

7 Výsledky výzkumu a jejich interpretace

7.1 Dotazníkové šetření a charakteristika zkoumaného vzorku

Empirická část práce se zaměřila na výzkum realizovaný prostřednictvím anonymního dotazníkového šetření mezi žáky druhého stupně dvou základních škol. Cílem bylo nejen podnítit respondenty k zamyšlení nad problematikou sociálních sítí a kyberšikany, ale také zjistit jejich zkušenosti, povědomí o rizicích spojených s tímto fenoménem a míru informovanosti o možných právních důsledcích.

Výzkum byl proveden kvantitativní metodou za využití anonymního dotazníkového šetření, jehož výsledky byly následně analyzovány a vzájemně porovnány. Kompletní znění dotazníku je uvedeno v příloze č. I této bakalářské práce. Pro větší přehlednost jsou výsledky dotazníkového šetření zobrazeny v grafické podobě s procentuálním vyjádřením (viz kapitola 7.1.2), přičemž jednotlivé hodnoty byly zaokrouhleny dle zásad zaokrouhlování na celá čísla. Vybranou skupinou respondentů byli žáci druhého stupně základních škol, konkrétně Základní školy, Příbram II, Jiráskovy sady 273, a Základní školy Chraštica. Dotazníkové šetření probíhalo anonymně, přičemž respondenti v úvodu uvedli své pohlaví a ročník, který navštěvují. Tyto údaje sloužily k základní analýze složení výzkumného vzorku a k porovnání odpovědí mezi jednotlivými skupinami.

Dotazníky byly žákům zpřístupněny online během výuky informatiky, kde je samostatně vyplňovali. Po jejich vyplnění byla data shromážděna a následně analyzována. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 199 respondentů, z toho 117 žáků ze Základní školy, Příbram II, Jiráskovy sady 273, a 82 žáků ze Základní školy Chraštica. Výsledky byly následně porovnány mezi oběma školami.

7.1.1 Hypotézy

Hypotéza č. 1 - Předpokládám, že na otázku: Víte, co znamená pojem kyberšikana? Odpoví více než polovina respondentů ano.

Hypotéza č. 2 - Předpokládám, že na otázku: Jak se cítíš, když nejsi online? Odpoví více než polovina respondentů odpovědí nepocít'uji žádné změny.

Hypotéza č. 3 - Předpokládám, že na otázku: Pokud bys mohl/a udělit jakýkoliv trest pachateli kyberšikany, jaký bys zvolil/a? Odpoví respondenti největším počtem odpovědí omluva oběti.

7.2 Charakteristika konkrétních zařízení

Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

Základní škola Jiráskovy sady se nachází v centru Příbrami a patří mezi významné vzdělávací instituce ve městě. Je situována v historické budově, která prošla rozsáhlou rekonstrukcí a modernizací, aby odpovídala současným vzdělávacím standardům. Škola poskytuje vzdělání žákům prvního i druhého stupně a nabízí pestrou škálu mimoškolních aktivit. Škola se skládá z hlavní budovy a dalších přidružených prostor, které slouží k výuce a volnočasovým aktivitám žáků.

Základní škola Jiráskovy sady disponuje moderními učebnami vybavenými interaktivními tabulemi a audiovizuální technikou, což umožňuje inovativní způsoby výuky. Kromě běžných tříd zde funguje i specializovaná počítačová učebna, kde se žáci učí práci s informačními technologiemi. Sportovní zázemí školy zahrnuje tělocvičnu a venkovní hřiště s umělým povrchem, které umožňuje pořádání sportovních aktivit a soutěží. Pro kulturní a společenské akce slouží prostorná aula, která se využívá například pro školní akademie, besedy nebo přednášky. Mezi další vybavení patří školní infocentrum s rozsáhlou knihovnou, žákovská kuchyňka určená k výuce vaření, keramická dílna s hrnčířskými kruhy a pecemi na vypalování keramiky. Pro odpočinek a relaxaci slouží školní dvůr s odpočinkovými zónami.

Škola se zaměřuje na kvalitní vzdělávání v souladu s moderními pedagogickými metodami. Kromě standardní výuky nabízí široké spektrum kroužků, mezi které patří například sportovní, výtvarné či jazykové kurzy. Škola také organizuje exkurze, kulturní výlety a tematické projekty, které přispívají k rozvoji žáků nejen po akademické, ale i po osobnostní stránce.⁶²

Základní škola Chraštica

Základní škola a mateřská škola Chraštica se nachází v obci Chraštica. Instituce zahrnuje jak základní školu, tak i mateřskou školu, čímž poskytuje kontinuální vzdělávání pro děti od předškolního věku až po ukončení základního vzdělání.

Škola klade důraz na modernizaci a digitalizaci výuky. Od školního roku 2022/2023 byl rozšířen učební plán informatiky, která je nyní vyučována již od prvního

⁶² ZÁKLADNÍ ŠKOLA Jiráskovy sady Příbram. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.zsjs.cz/>. [cit. 2025-03-15].

ročníku. Digitální technologie jsou integrovány i do výuky v mateřské škole, což umožňuje dětem seznámit se s moderními technologiemi již v raném věku.

Pro žáky, děti z mateřské školy a zaměstnance je k dispozici vlastní školní jídelna, která zajišťuje stravování

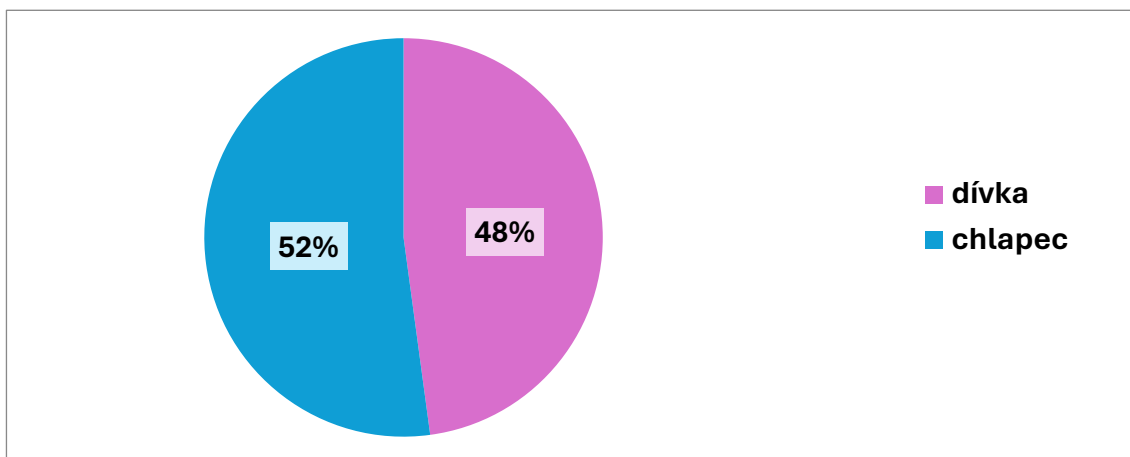
Od roku 1992 funguje při škole Spolek rodičů a přátel ZŠ Chrašnice (SRPZŠ), jehož hlavním cílem je užší spolupráce mezi školou, rodiči a veřejností. Spolek se podílí na organizaci různých akcí a podporuje aktivity školy, čímž přispívá k vytváření přátelského a podporujícího prostředí pro žáky.⁶³

⁶³ *Základní škola a mateřská škola Chrašnice*. Online. Dostupné z: <https://www.zschrastice.cz/>. [cit. 2025-03-15].

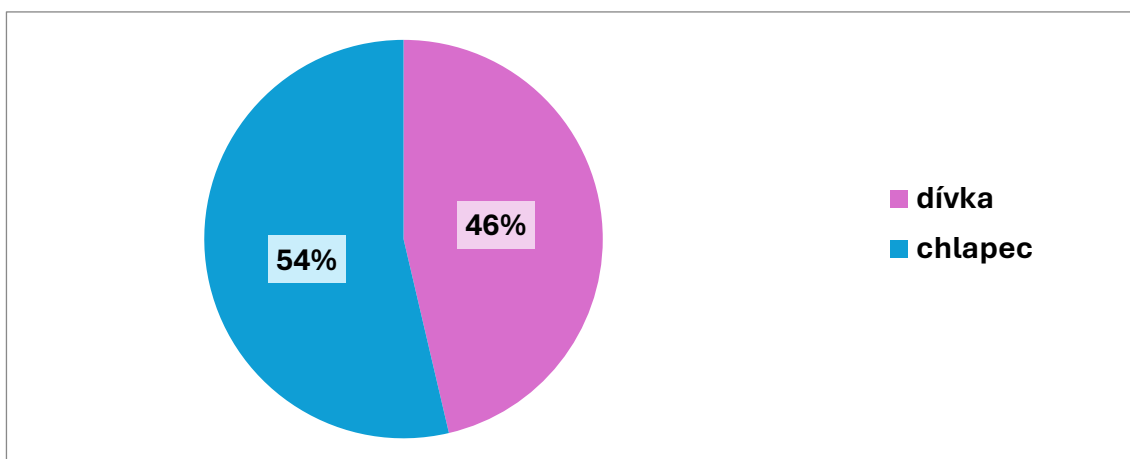
7.3 Kvantitativní výzkum (grafické zpracování)

Graf č. 1 a č. 2: Jaké je vaše pohlaví⁶⁴

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chrašnice

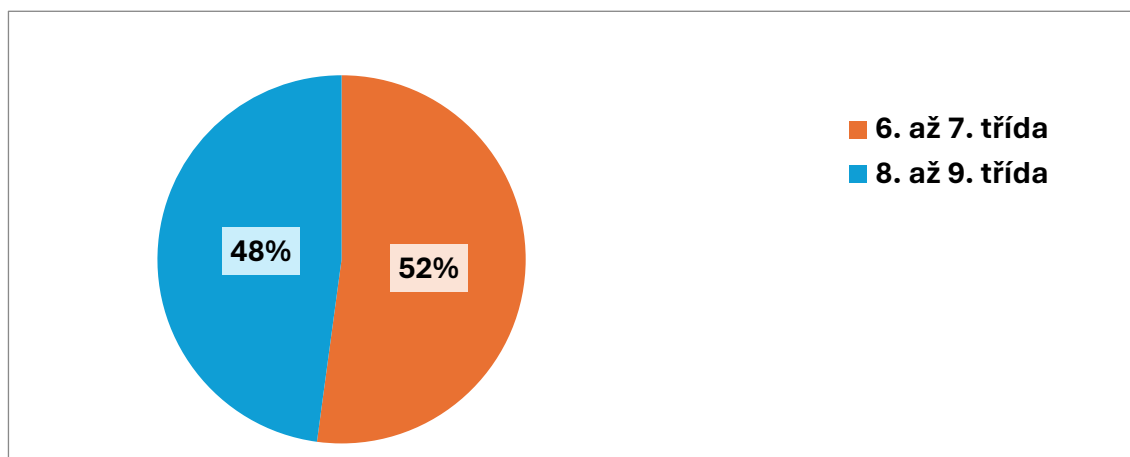

Grafy č. 1 a č. 2 znázorňují jaké množství chlapců a dívek se dotazníkového šetření zúčastnilo. Dotazníkového šetření **A) na základní škole, Příbram II, Jiráskovy sady 273** se zúčastnilo 48% dívek (tj. 61) a 52% chlapců (tj. 56), **B) na základní škole Chrašnice** se zúčastnilo 46% dívek (tj. 38) a 54% chlapců (tj. 44).

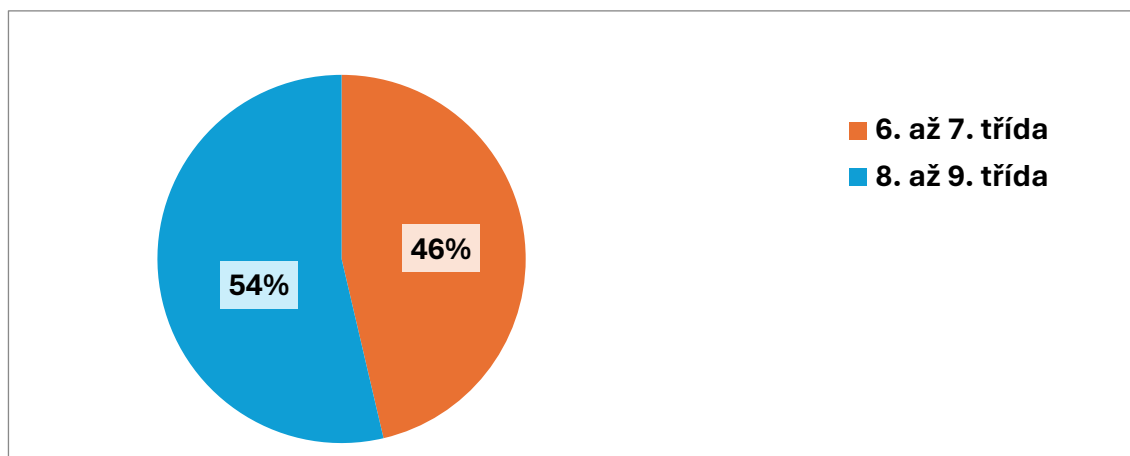
⁶⁴ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 3 a č. 4: **Do jaké třídy chodíš**⁶⁵

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chrašnice

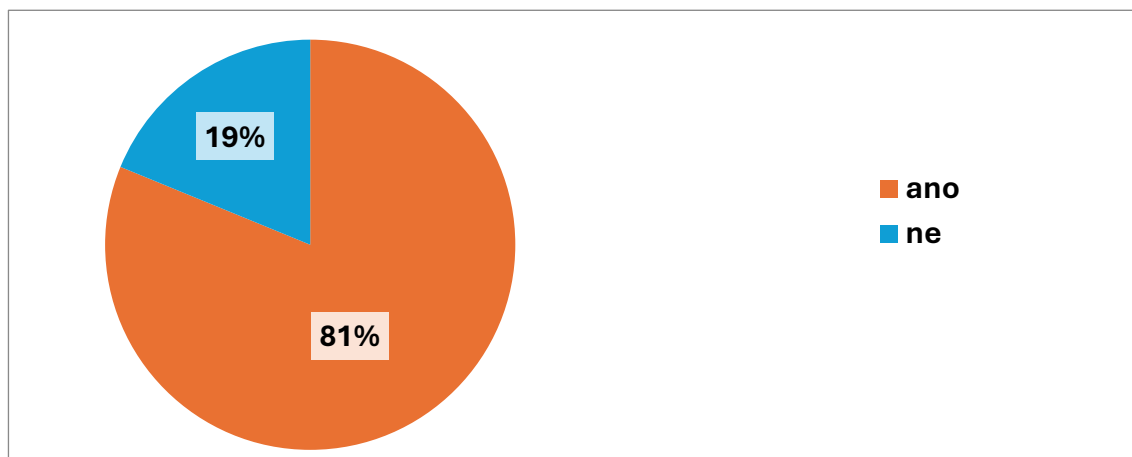

Grafy č. 3 a č. 4 znázorňují, do jaké třídy respondenti chodí. Za **A) základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273** - 6. Až 7. třídě bylo 52% dotazovaných (tj. 61 dětí), v 8. Až 9. třídě bylo 48% dotazovaných (tj. 56 respondentů). Za **B) základní škola Chrašnice** - 6. Až 7. třídě bylo 46% dotazovaných (tj. 38 dětí), v 8. Až 9. třídě bylo 54% dotazovaných (tj. 44 respondentů).

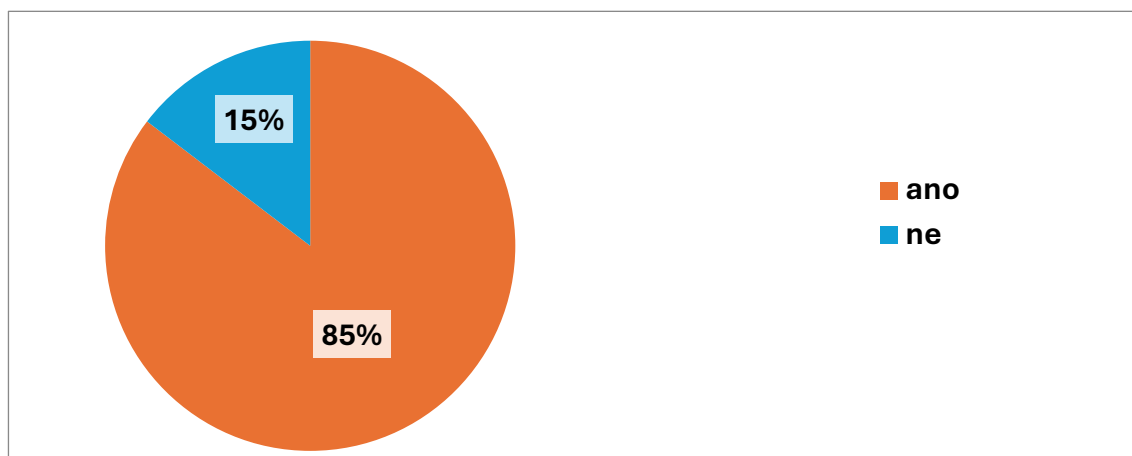
⁶⁵ *Vlastní výzkum 2025*

Graf č. 5 a č. 6 - Víš, co znamená pojem kyberšikana⁶⁶

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chrašnice

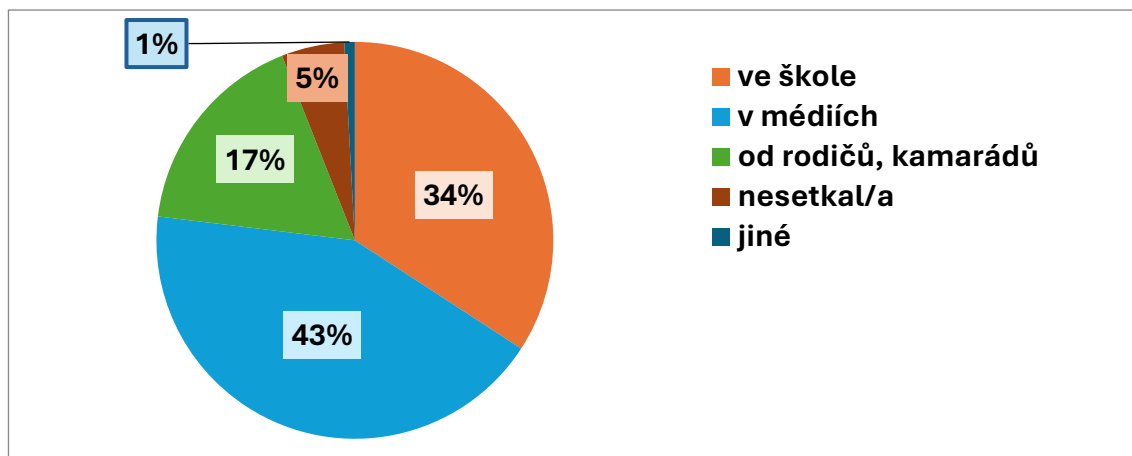

Odpovědi na otázku, víte, co znamená pojem kyberšikana, jsou znázorněny v grafech. Graf č. 5 - **A) znázorňuje, jak na tuto otázku odpovídaly studenti základní školy, Příbram II, Jiráskovy sady 273.** Převážná většina zvolila odpověď ano, tedy 81% (tj. 95), odpověď ne zvolilo pouze 19% (tj. 22). Graf č. 6 - **B) znázorňuje, jak na tuto otázku odpovídaly studenti základní škola Chrašnice.** Převážná většina zvolila také odpověď ano, tedy 85% (tj. 70), odpověď ne zvolilo pouze 15% (tj. 12).

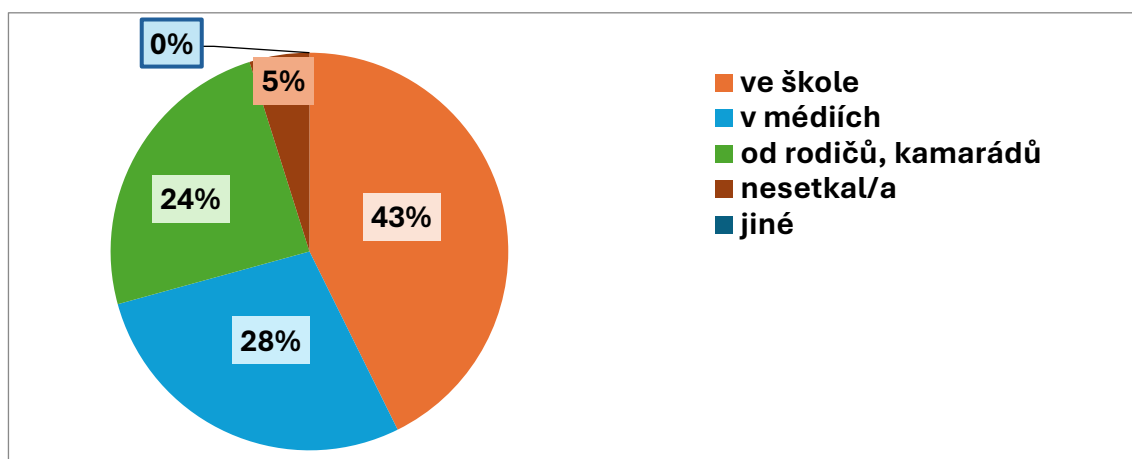
⁶⁶ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 7 a č. 8 - Kde jsi se s tímto pojmem setkal/a⁶⁷

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

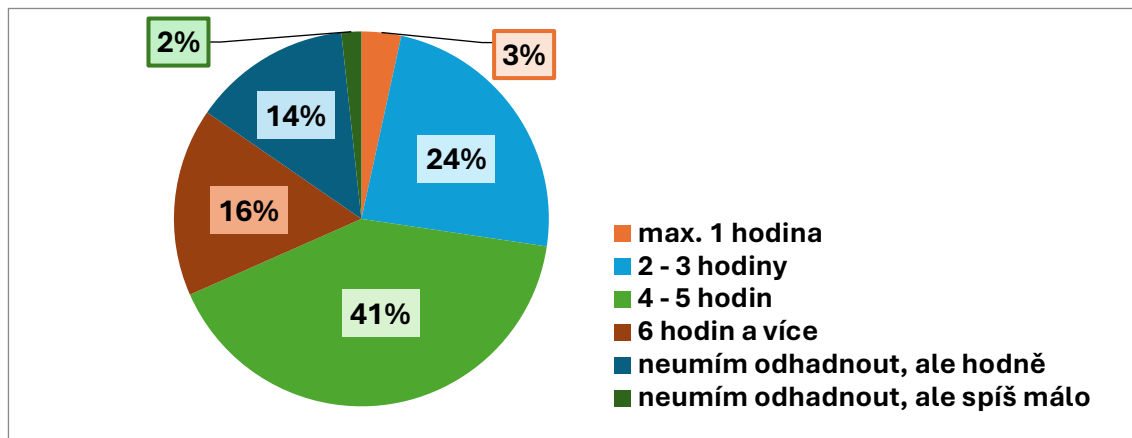

Grafy č. 7 a č. 8 znázorňují, kde se dotazovaní, **A) ze základní školy, Příbram II, Jiráskovy sady 273**, setkali s pojmem kyberšikana. Respondenti odpovídali takto: ve škole se s tímto pojmem setkalo 34% dotazovaných (tj. 40), v médiích se s tímto pojmem setkalo 43% (tj. 50 dotazovaných), od rodičů nebo kamarádů se s tímto pojmem setkalo 17% (tj. 20 dotazovaných), nesetkal/a 5% (tj. 6), možnost odpovědi jiné zvolil jeden respondent s odpovědí: na táboře. **B) ze základní školy Chraštica**, se setkali s pojmem kyberšikana. Respondenti odpovídali takto: ve škole se s tímto pojmem setkalo 43% dotazovaných (tj. 35), v médiích se s tímto pojmem setkalo 28% (tj. 23 dotazovaných), od rodičů nebo kamarádů se s tímto pojmem setkalo 24% (tj. 20 dotazovaných), nesetkal/a 5% (tj. 4), možnost odpovědi jiné nezvolil žádný respondent.

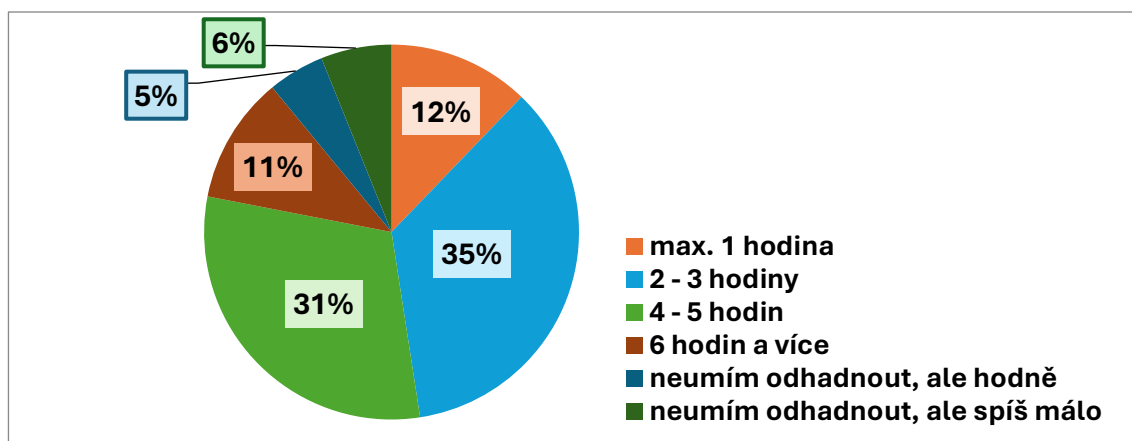
⁶⁷ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 9 a č. 10 - Kolik času v průměru strávíš denně na internetu⁶⁸

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

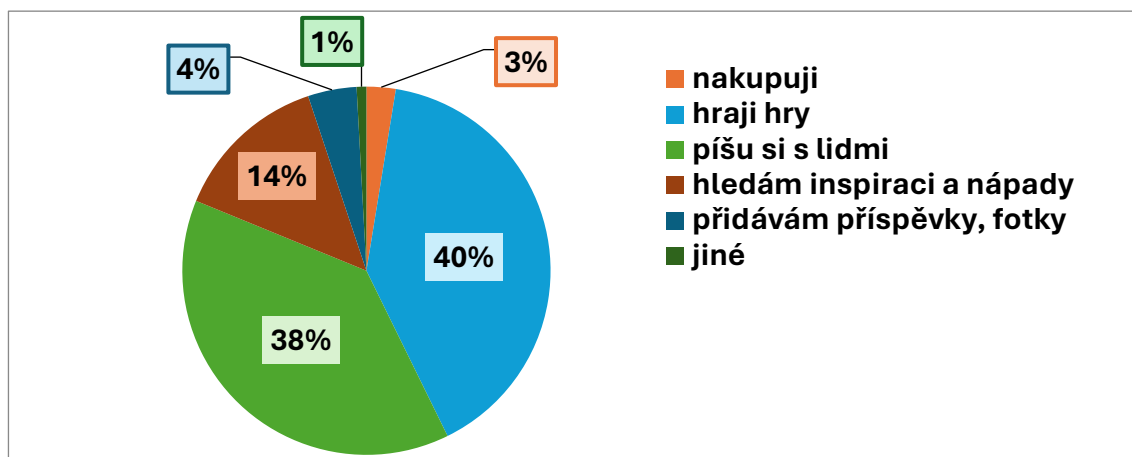

Grafy č. 9 a č. 10 ukazují, kolik času průměrně stráví respondent na internetu. Respondenti ze základní školy **A) Příbram II, Jiráskovy sady 273** odpovídali takto: maximálně 1 hodinu odpověděla 3% dotazovaných (tj. 4), 2-3 hodiny odpovědělo 24% dotazovaných (tj. 28), 4-5 hodin odpovědělo 41% respondentů (tj. 48), 6 hodin a více odpovědělo 16% (tj. 19 dotazovaných), neumím odhadnout, ale hodně odpovědělo 14% (tj. 16) a neumím odhadnout, ale spíše málo odpověděla 2% (tj. 2). Respondenti ze základní školy **B) Chraštica** odpovídali takto: maximálně 1 hodinu odpovědělo 12% dotazovaných (tj. 10), 2-3 hodiny odpovědělo 35% dotazovaných (tj. 29), 4-5 hodin odpovědělo 31% respondentů (tj. 25), 6 hodin a více odpovědělo 11% (tj. 9), neumím odhadnout, ale hodně odpovědělo 5% (tj. 4) a neumím odhadnout, ale spíše málo odpověděla 6% (tj. 5).

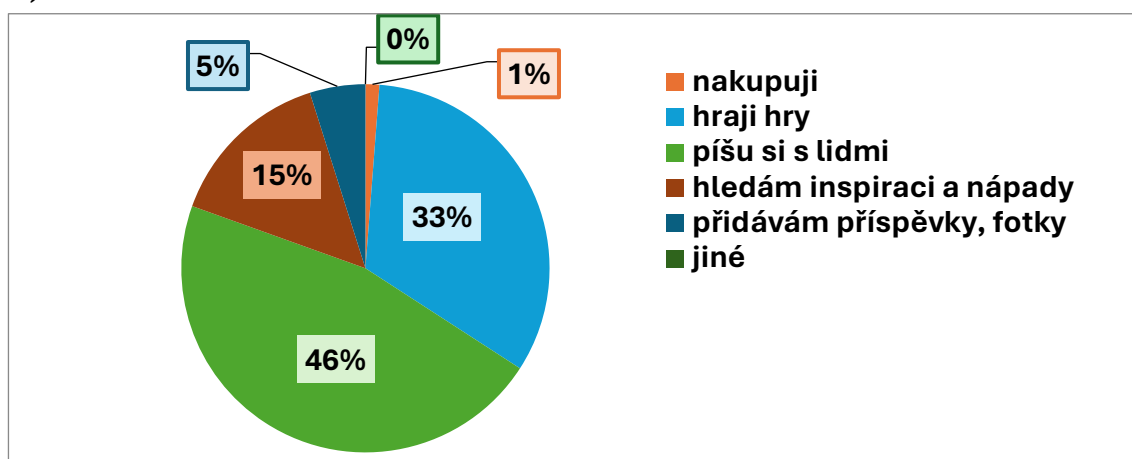
⁶⁸ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 11 a č. 12 – Co nejvíce děláš na sociálních sítích ⁶⁹

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

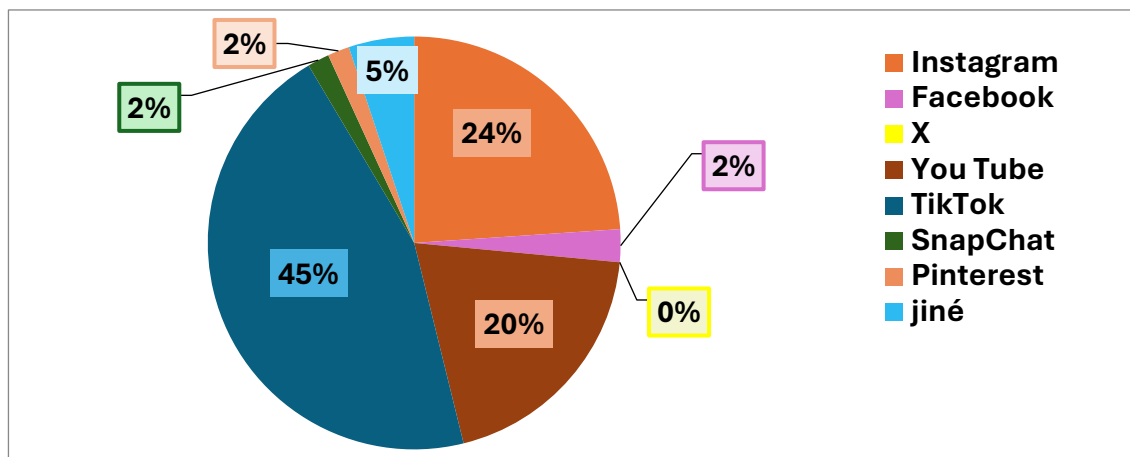
Grafy č. 11 a č. 12 znázorňují, co nejvíce respondenti dělají na internetu, na základní škole **A) Příbram II, Jiráskovy sady 273** - pouze 3% respondentů odpovědělo, že nakupují (tj. 4), 40% respondentů (tj. 47) nejčastěji hraje hry, 38% respondentů (tj. 45) si obvykle píše s lidmi, 14% respondentů (tj. 16) hledá inspiraci, 4% respondentů (tj. 5) přidává příspěvky a fotky, a 1% respondentů (tj. 1) zvolil možnost jiné: koukám na YouTube.

B) Chraštica - pouze 1% respondentů odpovědělo, že nakupuje (tj. 1), 33% respondentů (tj. 27) nejčastěji hraje hry, 46% respondentů (tj. 38) si obvykle píše s lidmi, 15% respondentů (tj. 12) hledá inspiraci, 5% respondentů (tj. 4) přidává příspěvky a fotky a žádný respondent nezvolil možnost jiné.

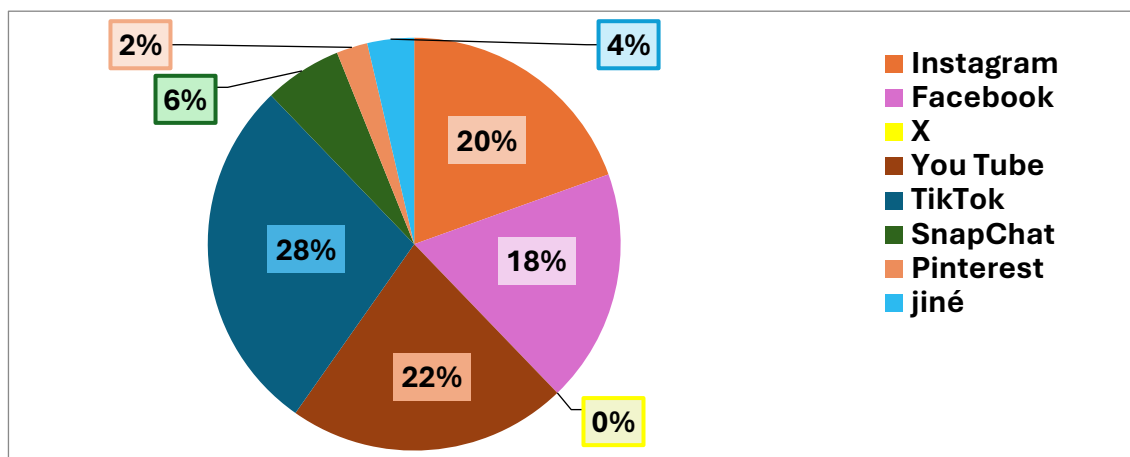
⁶⁹ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 13 a č. 14 - Na které síti trávíš nejvíce času⁷⁰

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

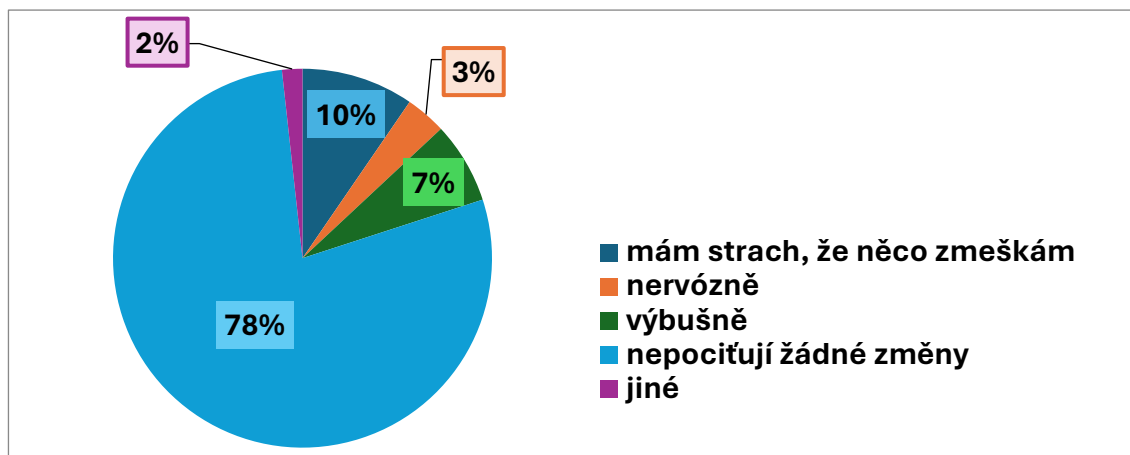

Grafy č. 13 a č. 14 znázorňují, kde respondenti tráví nejvíce času. Na základní škole **A) Příbram II, Jiráskovy sady 273** odpovídali takto: Instagram odpovědělo 24% (tj. 28 respondentů), Facebook odpověděla 2% (tj. 2), X neodpověděl žádný respondent, YouTube odpovědělo 20% respondentů (tj. 23), Tik Tok odpovědělo 45% respondentů (tj. 53), Snapchat odpověděla 2% respondentů (tj. 2) a jiné odpovědělo 5% (tj. 6) těchto 6 respondentů jako možnost jiné zvolili: 1x Spotify, 3x hry a 2x péčko. **B) Chraštica** odpovídali takto: Instagram odpovědělo 20% (tj. 16), Facebook 18% (tj. 15), X neodpověděl žádný respondent, YouTube odpovědělo 22% respondentů (tj. 18), Tik Tok odpovědělo 28% (tj. 23), Snapchat odpovědělo 6% (tj. 2) a jiné odpověděla 4% (tj. 3) tyto 3 respondenti jako možnost jiné zvolili: WhatsApp.

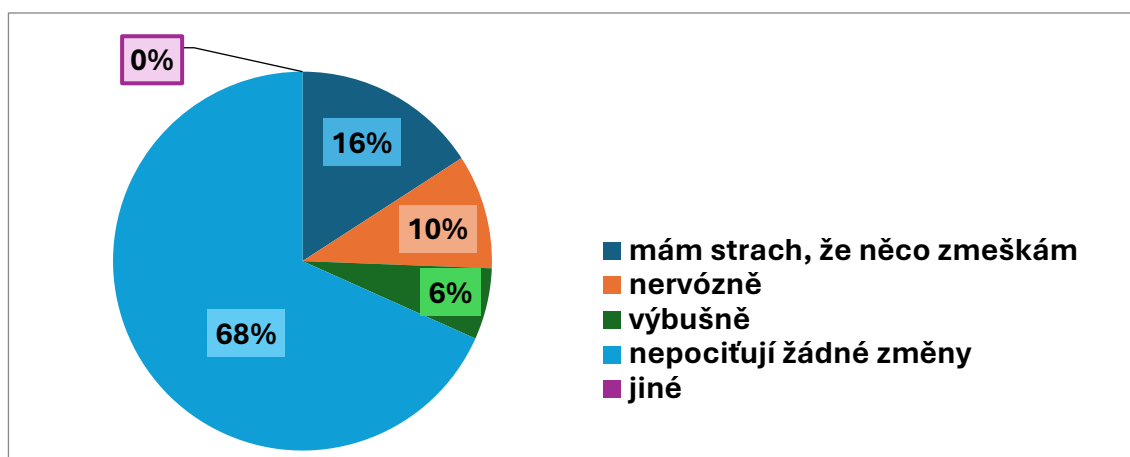
⁷⁰ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 15 a č. 16 – Jak se cítíš, když nejsi online ⁷¹

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

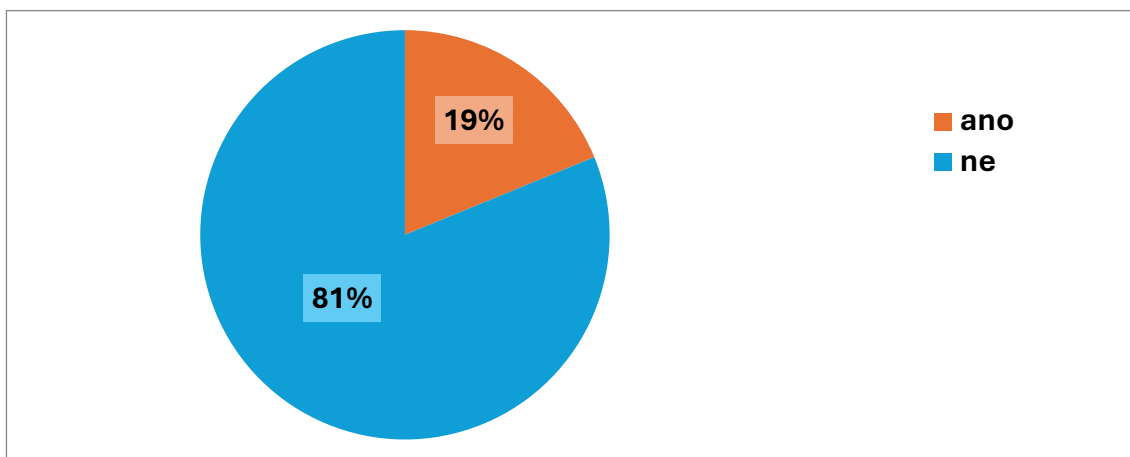

Grafy č. 15 a č. 16 znázorňují, jak se respondenti cítí, když nejsou online. Respondenti **A) Základní školy, Příbram II, Jiráskovy sady 273** odpovídali takto: mám strach, že něco zmeškám, zvolilo 10% respondentů (tj. 12), možnost nervózně zvolila 3% respondentů (tj. 4), výbušně zvolilo 7% respondentů (tj. 8), nepocítuji žádné změny, zvolilo 78% respondentů (tj. 91) a možnost jiné zvolili 2% (tj. 2) respondenti, kteří uvedli: cítím se sám, jako kdyby celý svět zmizel a nudím se. **B) Základní školy Chraštica** odpovídali takto: mám strach, že něco zmeškám, zvolilo 16% respondentů (tj. 13), možnost nervózně zvolilo 10% respondentů (tj. 8), výbušně zvolilo 6% respondentů (tj. 5), nepocítuji žádné změny, zvolilo 68% respondentů (tj. 56) a možnost jiné nezvolil žádný respondent.

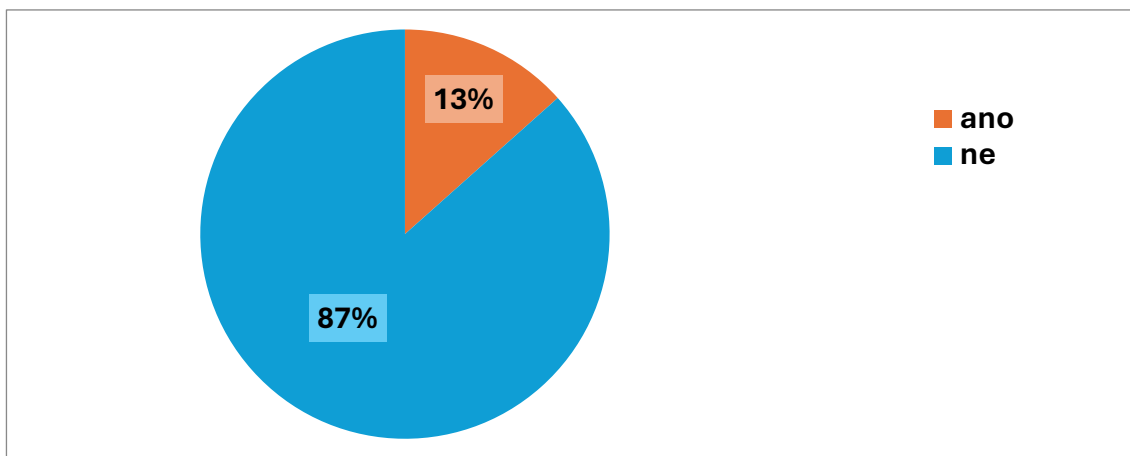
⁷¹ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 17 a č. 18 – Byl/a jsi ty někdy obětí kyberšikany ⁷²

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

Grafy č. 17 a č. 18 znázorňují, zda-li se respondenti někdy stali obětí kyberšikany.

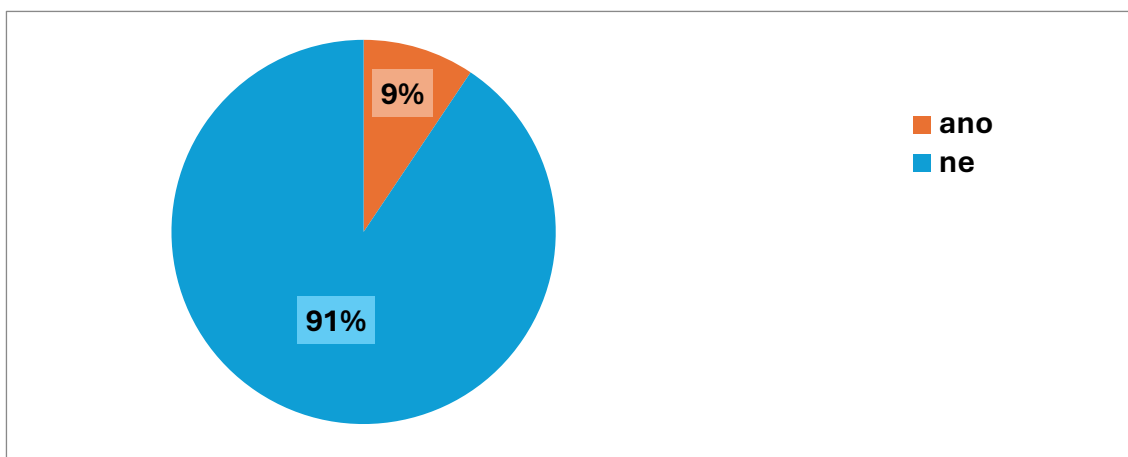
A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273, respondenti odpovídali takto: ano odpovědělo 19% respondentů (tj. 22), odpověď ne zvolilo 81% (tj. 95 respondentů).

B) Základní škola Chraštica, respondenti odpovídali takto: ano odpovědělo 13% respondentů (tj. 11), odpověď ne zvolilo 87% (tj. 71 respondentů).

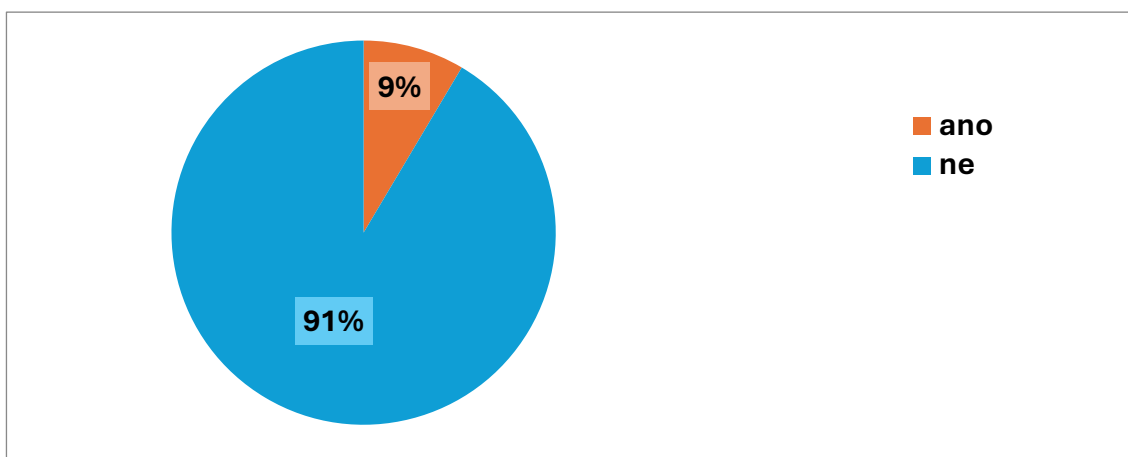
⁷² Vlastní výzkum 2025

Graf č. 19 a č. 20 – Stal/a jsi se někdy pachatelem kyberšikany⁷³

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

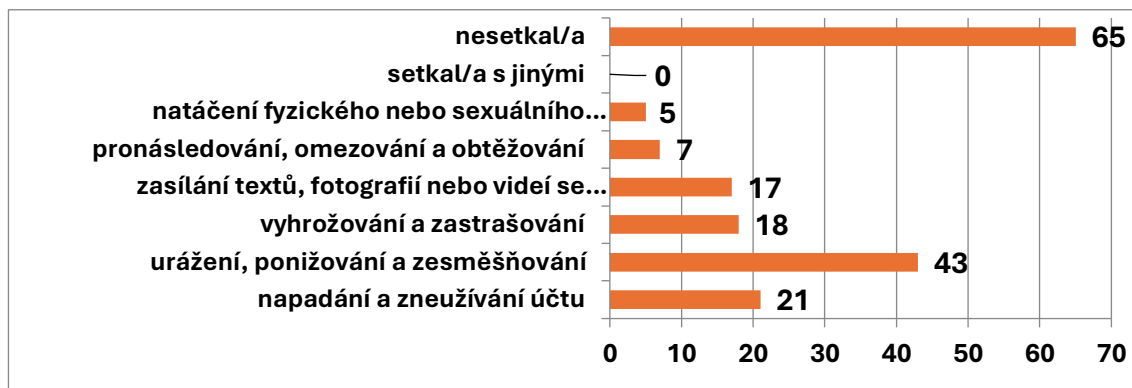

Grafy č. 19 a č. 20 znázorňují, zda se respondenti někdy stali pachatelem kyberšikany. **A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273**, respondenti odpovídali takto: ano odpovědělo 9% respondentů (tj. 11), odpověď ne zvolilo 91% (tj. 106 respondentů). **B) Základní škola Chraštica**, respondenti odpovídali takto: ano odpovědělo 9% respondentů (tj. 7), odpověď ne zvolilo 91% (tj. 75 respondentů).

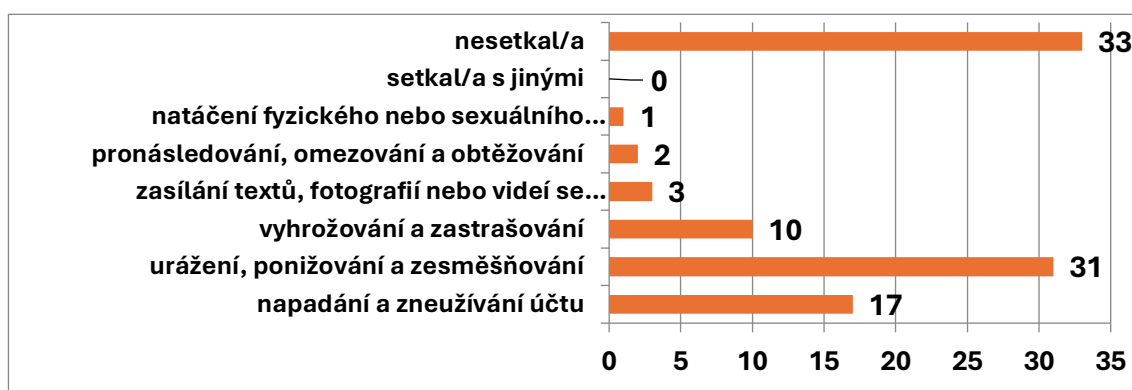
⁷³ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 21 a č. 22 – S kterým druhem kyberšikany jsi se setkal/a ⁷⁴

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

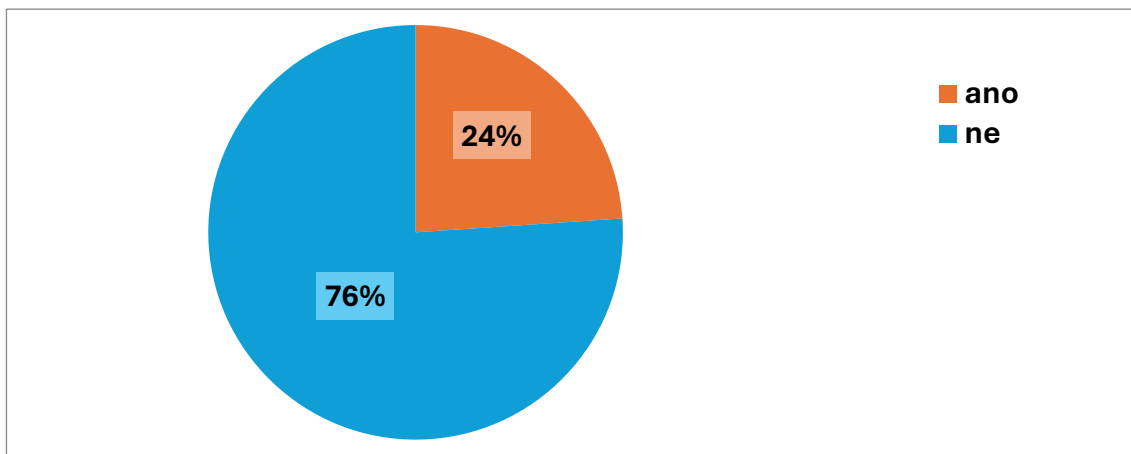

Grafy č. 21 a č. 22 znázorňují, s kterým druhem kyberšikany se respondenti setkali a jestli vůbec. **A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273**, respondenti odpovídali takto: nesetkala odpovědělo 65, setkal/a s jinými nezvolil žádný, natáčení fyzického nebo sexuálního útoku a jeho následné zveřejnění odpovědělo 5, pronásledování, omezování a obtěžování odpovědělo 7, zasílání textů, fotografií nebo videí se sexuální tematikou odpovědělo 17, vyhrožování a zastrašování odpovědělo 18, urážení, ponižování a zesměšňování odpovědělo 43 a napadání a zneužívání účtu zvolilo 21 respondentů. **B) Základní škola Chraštica**: nesetkala odpovědělo 33, setkal/a s jinými neodpověděl nikdo, natáčení fyzického nebo sexuálního útoku a jeho následné zveřejnění odpověděl 1, pronásledování, omezování a obtěžování odpověděli 2, zasílání textů, fotografií nebo videí se sexuální tematikou odpověděli 3, vyhrožování a zastrašování odpovědělo 10, urážení, ponižování a zesměšňování odpovědělo 31 respondentů a napadání a zneužívání účtu zvolilo 17 respondentů.

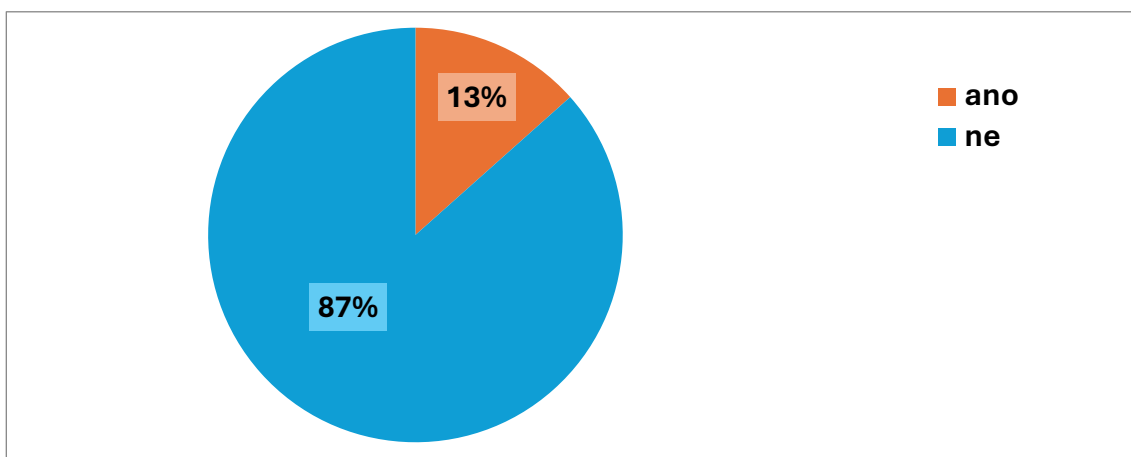
⁷⁴ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 23 a č. 24 - Stalo se ti někdy, že tě cizí člověk, se kterým se znáš pouze z internetu, pozval někam na reálnou schůzku ⁷⁵

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chrašnice

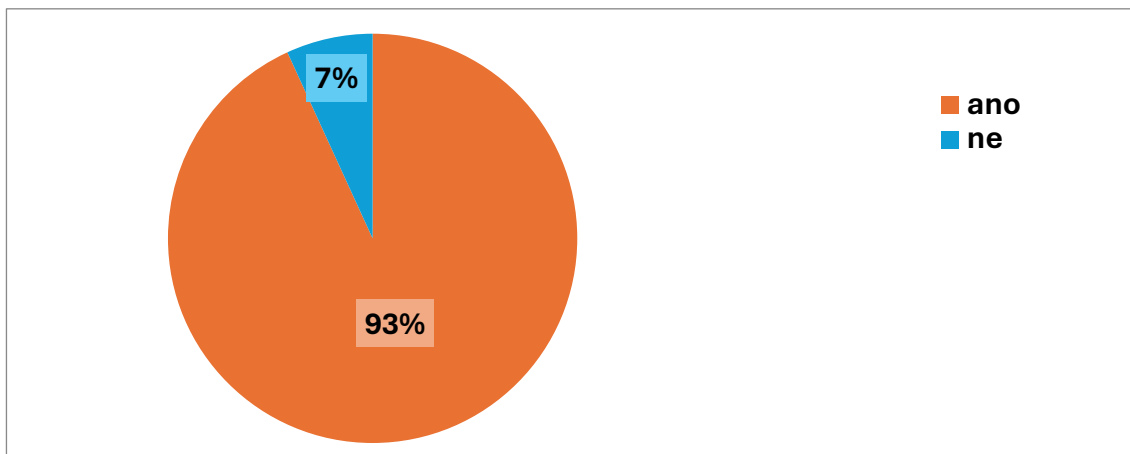

Grafy č. 23 a č. 24 znázorňují, zda se někdy respondentovi stalo, že ho člověk, se kterým se zná pouze z internetu, pozval na reálnou schůzku. Respondenti základní školy **A) Příbram II, Jiráskovy sady 273** odpovídali takto: ano odpovědělo 24% respondentů (tj. 28), ne odpovědělo 76% (tj. 89) respondentů. Respondenti základní školy **B) Chrašnice** odpovídali takto: ano odpovědělo 13% respondentů (tj. 11), ne odpovědělo 87% (tj. 71) respondentů.

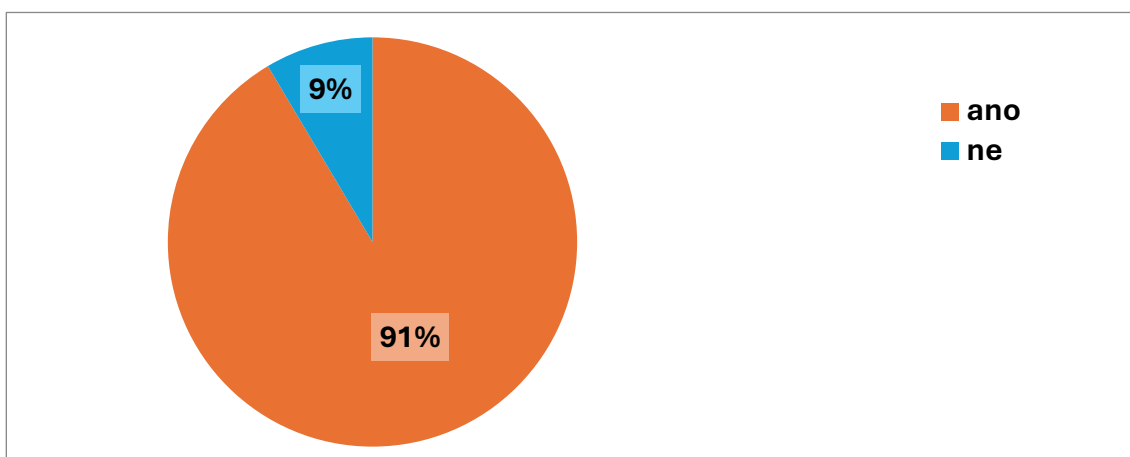
⁷⁵ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 25 a č. 26 - **Myslíš si, že je kyberšikana nebezpečná** ⁷⁶

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

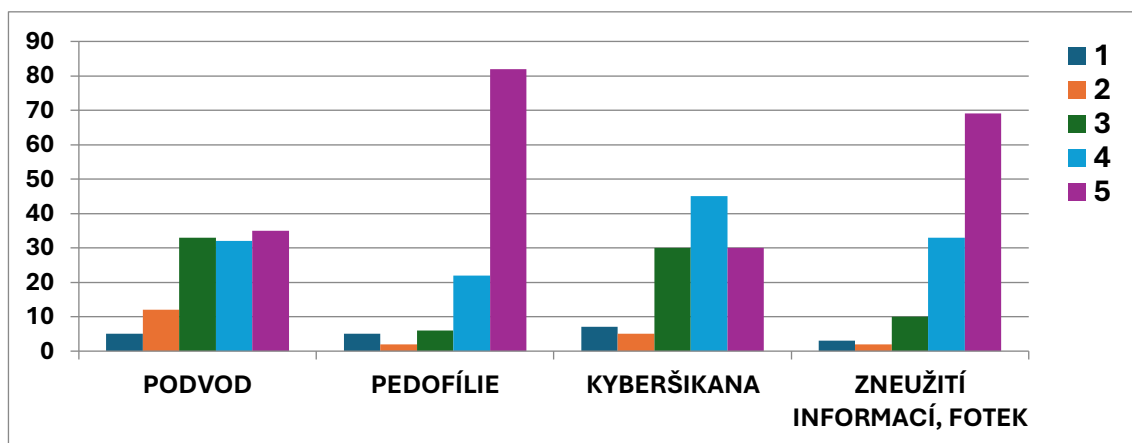

Grafy č. 25 a č. 26 znázorňují, zda si respondenti, myslí, že je kyberšikana nebezpečná. Respondenti základní školy **A) Příbram II, Jiráskovy sady 273** odpovídali takto: ano odpovědělo 93% respondentů (tj. 109), ne odpovědělo 7% (tj. 8) respondentů. Respondenti základní školy **B) Chraštica** odpovídali takto: ano odpovědělo 91% respondentů (tj. 75), ne odpovědělo 9% (tj. 7) respondentů.

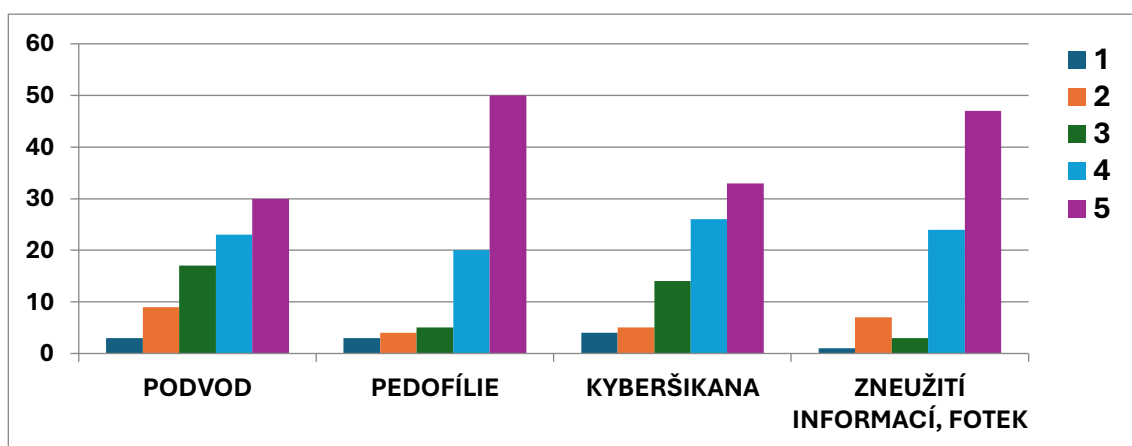
⁷⁶ *Vlastní výzkum 2025*

Graf č. 27 a č. 28 – **Co vnímáš jako ohrožení na internetu** (zakroužkuj u každého jednu odpověď, 1 = nejméně nebezpečné, 5 = nejvíce nebezpečné) ⁷⁷

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

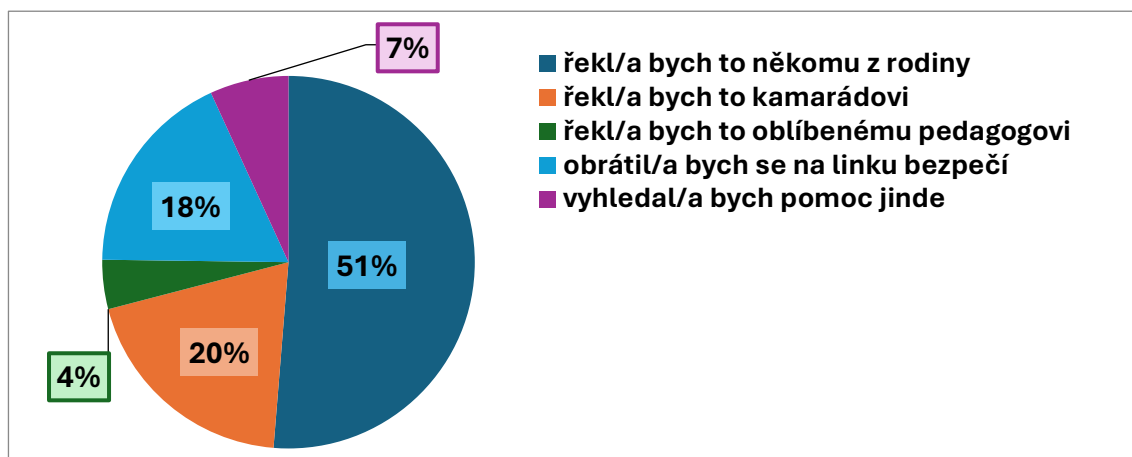

Grafy č. 27 a č. 28 znázorňují, co respondenti nejvíce vnímají jako ohrožení na internetu (1= nejméně, 5= nejvíce). Graf **A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273** znázorňuje, že dle respondentů je na internetu nejvíce ohrožující pedofilie, kterou označilo 70% respondentů (tj. 82), na druhém místě je zneužití informací a fotek, kterou označilo 59% (tj. 69), na třetím místě je svou rizikovostí dle respondentů kyberšikana, kterou označilo 38% dotazovaných (tj. 45) a na posledním místě je podvod. Graf **B) Základní škola Chraštica** znázorňuje, že dle respondentů je na internetu nejvíce ohrožující pedofilie, kterou označilo 61% respondentů (tj. 50), na druhém místě je dle respondentů zneužití informací a fotek 57% respondentů (tj. 47), na třetím místě je svou rizikovostí kyberšikana, kterou označilo 40% (tj. 33) a na posledním místě je podvod.

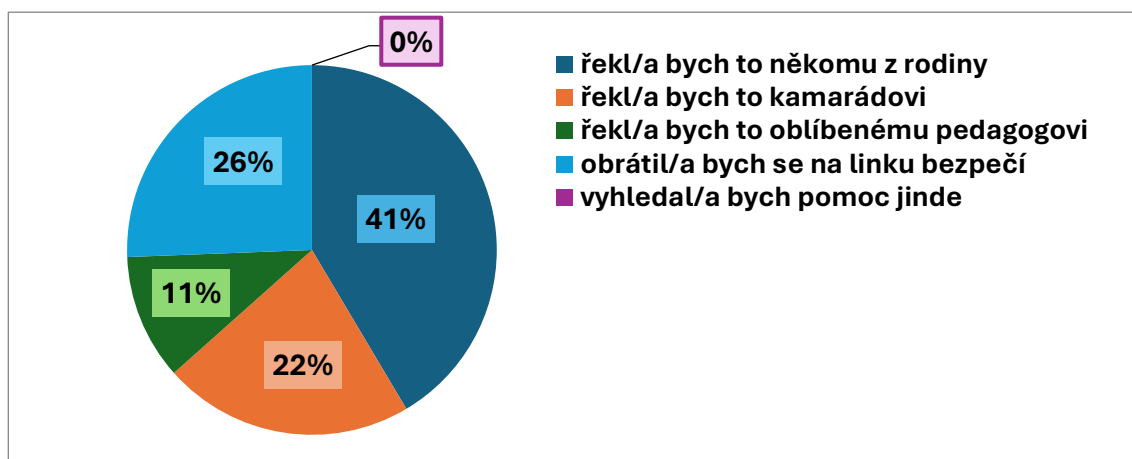
⁷⁷ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 29 a č. 30 - Pokud by ses setkal/a s kyberšikanou, co nejspíše by jsi udělal/a ⁷⁸

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

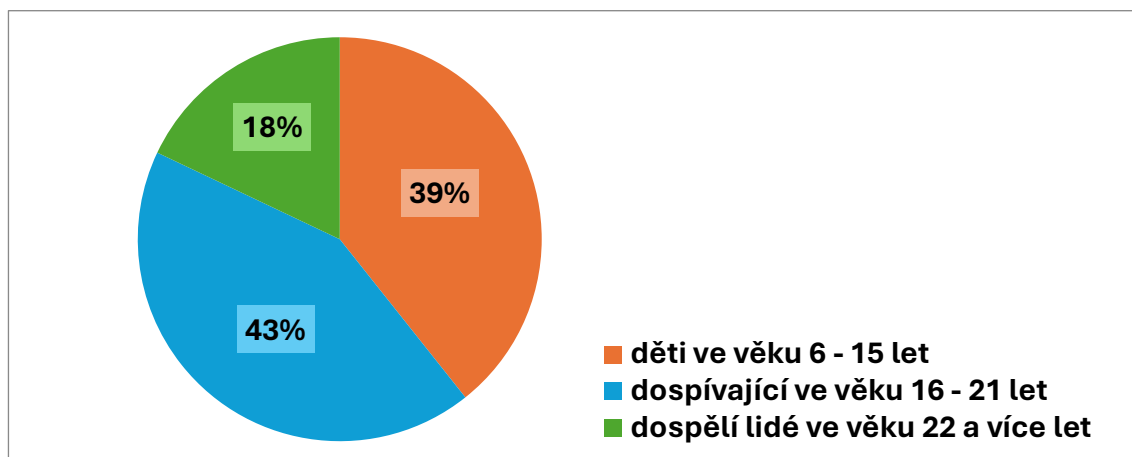

Grafy č. 29 a č. 30, co by nejspíše respondent udělal, kdyby se setkal s kyberšikanou. **Graf A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273** znázorňuje: řekl/a bych to někomu z rodiny odpovědělo 51% respondentů (tj. 60), řekl/a bych to kamarádovi odpovědělo 20% (tj. 23), řekl/a bych to oblíbenému pedagogovi odpověděla 4% (tj. 5), obrátil/a bych se na linku bezpečí 18% (tj. 21), vyhledal/a bych pomoc jinde zvolilo 7% (tj. 8), kteří odpovídali takto: 4x policie, 3x neřešil/a bych to, 1x bloknul bych ho. **Graf B) Základní škola Chraštica** znázorňuje: řekl/a bych to někomu z rodiny odpovědělo 41% respondentů (tj. 34), řekl/a bych to kamarádovi odpovědělo 22% (tj. 18), řekl/a bych to oblíbenému pedagogovi odpověděla 11% (tj. 9), obrátil/a bych se na linku bezpečí 26% (tj. 21), vyhledal/a bych pomoc jinde nezvolil žádný respondent.

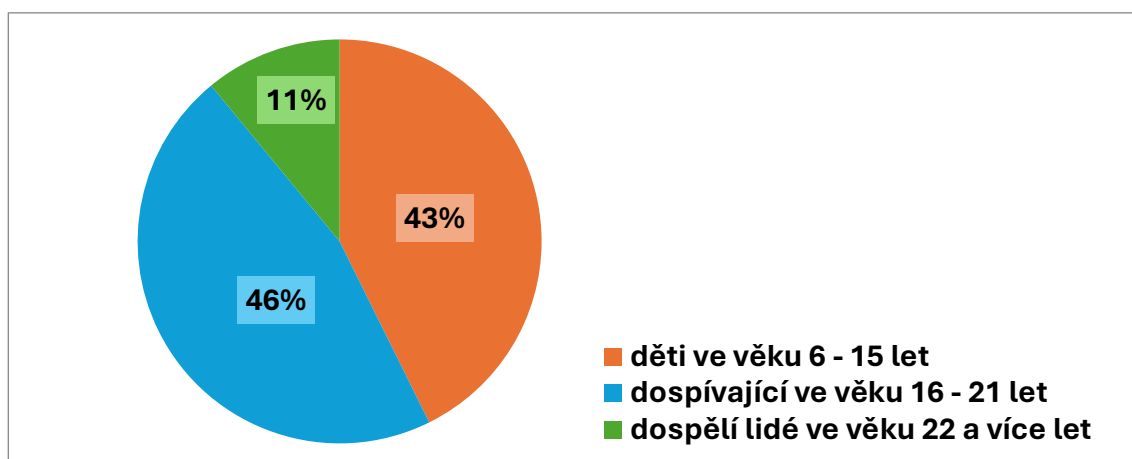
⁷⁸ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 30 a č. 31 - Která skupina lidí je podle tebe nejvíce ohrožena tím, aby se stala pachatelem kyberšikany⁷⁹

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

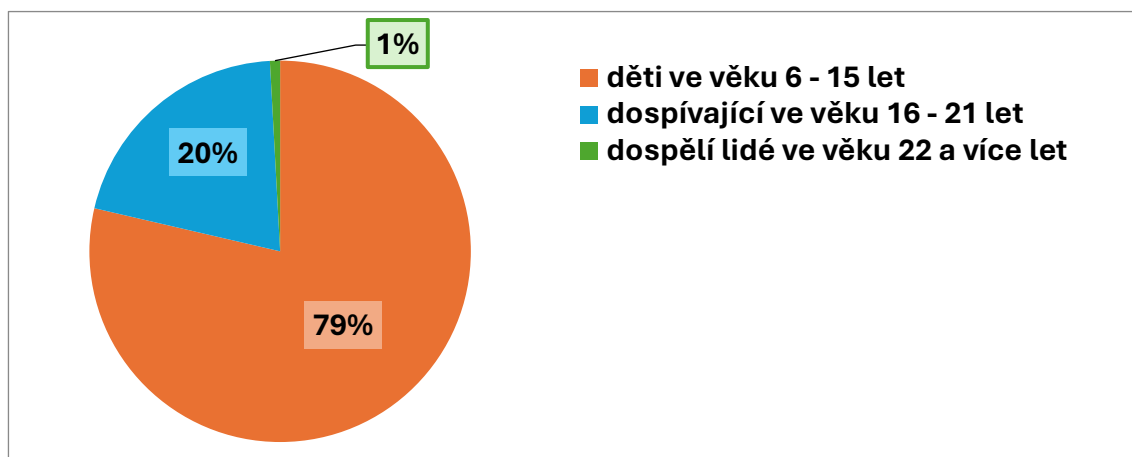

Grafy č. 30 a č. 31 znázorňují, která skupina osob je podle respondentů nejrizikovější, aby se stala pachatelem kyberšikany. Graf **A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273** znázorňuje: děti ve věku 6 - 15 let odpovědělo 39% (tj. 46), dospívající ve věku od 16 do 21 let odpovědělo 43% (tj. 50), dospělí lidé ve věku od 22 let a více odpovědělo 18% (tj. 21 respondentů). Graf **B) Základní škola Chraštica** znázorňuje: děti ve věku 6 - 15 let odpovědělo 43% (tj. 35), dospívající ve věku od 16 do 21 let odpovědělo 46% (tj. 38), dospělí lidé ve věku od 22 let a více odpovědělo 11% (tj. 9 respondentů).

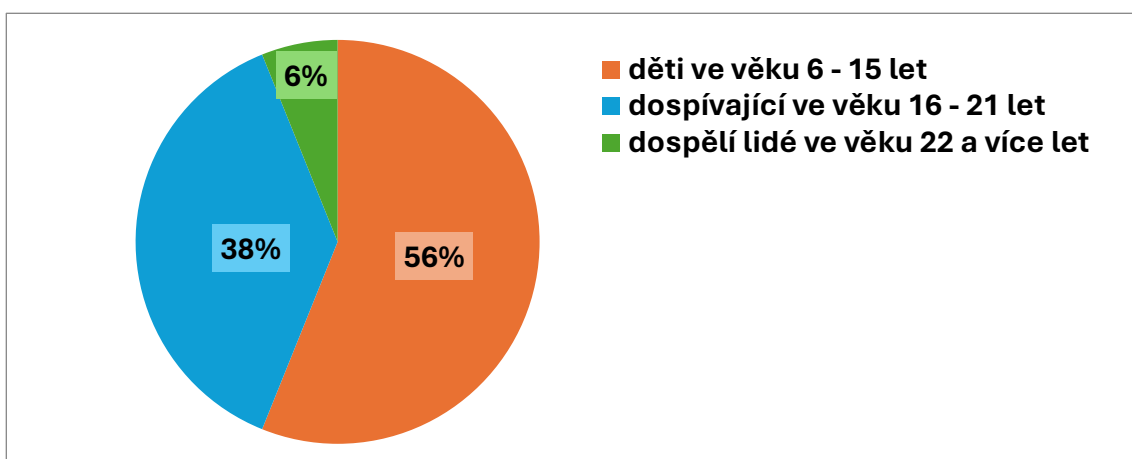
⁷⁹ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 32 a č. 33 - Která skupina lidí je podle tebe nejvíce ohrožena tím, aby se stala obětí kyberšikany⁸⁰

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

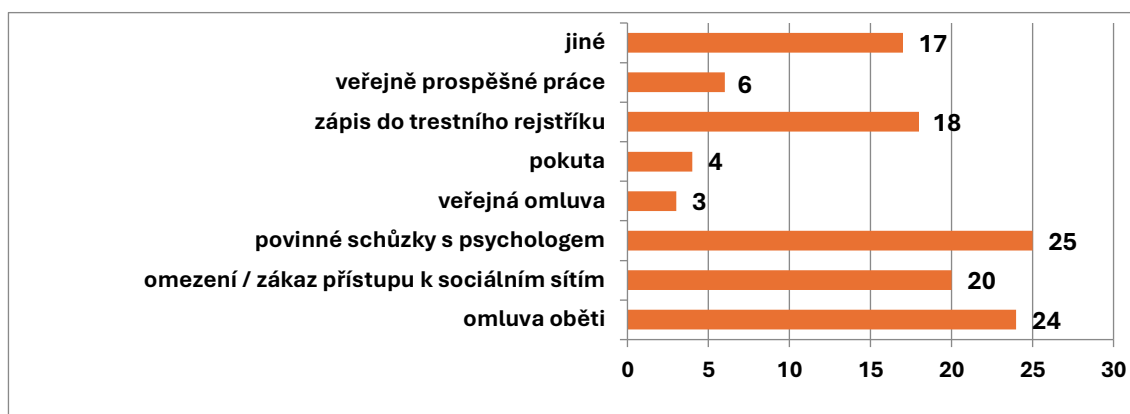

Grafy č. 32 a č. 33 znázorňují, která skupina osob je podle respondentů nejvíce ohrožena, aby se stala obětí kyberšikany. Graf **A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273** znázorňuje: děti ve věku 6 - 15 let odpovědělo 79% (tj. 92), dospívající ve věku od 16 do 21 let odpovědělo 20% (tj. 24), dospělí lidé ve věku od 22 let a více odpovědělo 1% (tj. 1 respondent). Graf **B) Základní škola Chraštica** znázorňuje: děti ve věku 6 - 15 let odpovědělo 56% (tj. 46), dospívající ve věku od 16 do 21 let odpovědělo 38% (tj. 31), dospělí lidé ve věku od 22 let a více odpovědělo 6% (tj. 5 respondentů).

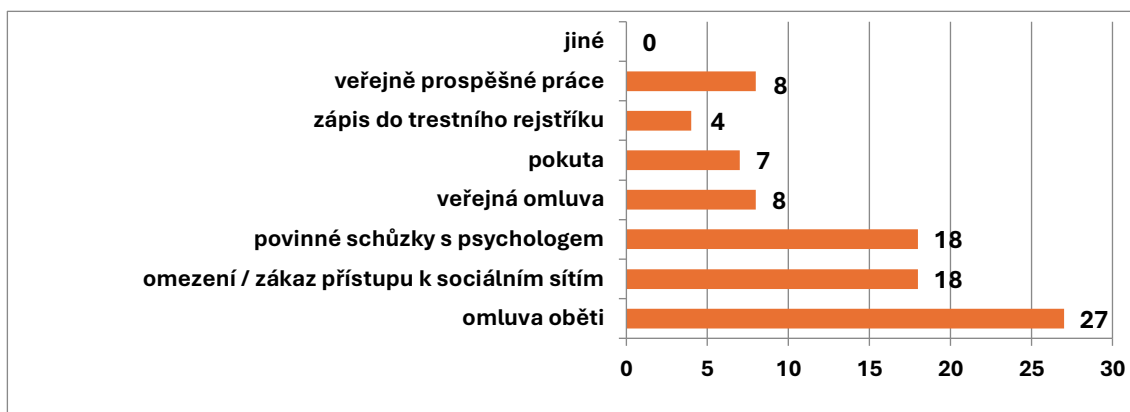
⁸⁰ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 34 a č. 35 - Pokud by jsi mohl/a udělit jakýkoliv trest pachateli kyberšikany, jaký by jsi zvolil/a ⁸¹

A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

B) Základní škola Chraštica

Grafy č. 34 a č. 35 znázorňují, jaký trest by respondenti zvolili bez ohledu na zákon. Respondenti **A) Základní školy, Příbram II, Jiráskovy sady 273**, volili takto: omluvu oběti zvolilo 24 respondentů (tj. 21%), omezení/zákaz přístupu k sociálním sítím 20 (tj. 17%), povinné schůzky s psychologem 25 (tj. 21%), veřejná omluva 3 (tj. 3%), pokuta 4 (tj. 3%), zápis do trestního rejstříku 18 (tj. 15%), veřejně prospěšné práce 6 (tj. 5%) a jiné 17 (tj. 15%) odpovídali následovně: 8x vězení, 2x trest smrti, 2x elektrické křeslo, 2x zmlácení páskem, 1x vyhození ze školy, 1x zápas v Clashi a 1x nic.

Respondenti **B) Základní školy Chraštica**: omluva oběti zvolilo 27 respondentů (tj. 33%), omezení/zákaz přístupu k sociálním sítím 18 (tj. 22%), povinné schůzky s psychologem 18 (tj. 22%), veřejná omluva 8 (tj. 10%), pokuta 7 (tj. 9%), zápis do trestního rejstříku 4 (tj. 5%), veřejně prospěšné práce 8 (tj. 10%), jiné nezvolil nikdo.

⁸¹ Vlastní výzkum 2025

7.3.1 Vyhodnocení hypotéz

Hypotéza č. 1 - Předpokládám, že na otázku: Víte, co znamená pojem kyberšikana? Odpoví více než polovina respondentů ano.

Dle výsledků z grafu č. 3 vyplývá, že respondenti odpovídali takto: více než polovina studentů obou základních škol odpovědělo a) ano, 81% (tj. 95) studentů Základní školy, Příbram II, Jiráskovy sady 273 a 85% (tj. 70) studentů Základní školy Chraštica.

Více než polovina respondentů odpověděla kladně, **hypotéza byla tedy potvrzena.**

Hypotéza č. 2 - Předpokládám, že na otázku: Jak se cítíš, když nejsi online? Odpoví více než polovina respondentů odpovědí nepociťuji žádné změny.

Dle výsledků z grafu č. 8 vyplývá, že respondenti odpovídali takto: více než polovina studentů obou základních škol odpovědělo d) nepociťuji žádné změny, 78% (tj. 91) studentů Základní školy, Příbram II, Jiráskovy sady 273 a 68% (tj. 56) studentů Základní školy Chraštica.

Více než polovina respondentů odpověděla odpovědí d), **hypotéza byla tedy potvrzena.**

Hypotéza č. 3 - Předpokládám, že na otázku: Pokud bys mohl/a udělit jakýkoliv trest pachateli kyberšikany, jaký bys zvolil/a? Odpoví respondenti největším počtem odpovědí omluva oběti.

Dle výsledků z grafu č. 18 vyplývá, že respondenti odpovídali takto: největší počty odpovědí se u obou škol tentokrát neshodovaly i když jen o jeden bod. U Základní školy, Příbram II, Jiráskovy sady 273, studenti dali největší počet hlasů odpovědi: povinné schůzky s psychologem, 21% (tj. 25) studentů a na Základní školy Chraštica zvolilo největší počet odpovědí omluva oběti 33% (tj. 27) studentů.

Největší počet respondentů u obou škol neodpovědělo odpovědí omluva oběti, **hypotéza byla tedy vyvrácena.**

7. 4 Komparace výsledků

Výsledky na škole A) Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273 a škole B) Základní školy Chrašnice se ukázaly jako velmi podobné, což naznačuje, že rozdíly mezi městskou a venkovskou školou v tomto případě nemají zásadní vliv na úspěšnost žáků.

Přesto existuje několik faktorů, které by mohly ovlivnit dosažené výsledky. Jedním z nich je velikost školy a počet tříd v ročníku. Ve větší škole v Jiráskových sadech, kde se nachází dvě třídy na každý ročník, lze očekávat širší spektrum učitelů a také vyšší konkurenci mezi žáky. Na druhou stranu, menší škola v Chrašticích, kde je pouze jedna třída na ročník, může nabízet individuálnější přístup k výuce a užší vazby mezi učiteli a žáky. Přestože by se mohlo zdát, že tento rozdíl by mohl ovlivnit celkové výsledky, skutečnost, že jsou si výsledky na obou školách velmi podobné, naznačuje, že kvalita výuky je na obou školách srovnatelná.

Dalším možným faktorem, který by mohl hrát roli, je sociální prostředí. Městské školy bývají obecně více anonymní a vztahy mezi žáky a učiteli mohou být méně osobní, zatímco na menších školách ve venkovských oblastech mají učitelé často lepší přehled o svých žácích a mohou se jim věnovat individuálněji. Přesto ani tento rozdíl zjevně neměl výrazný vliv na výsledky, což může naznačovat, že podpora žáků ze strany učitelů i rodin je vyvážená na obou školách.

Dalším důležitým aspektem může být motivace žáků, která může být ovlivněna jak prostředím školy, tak přístupem učitelů. Pokud jsou děti v obou školách vedeny ke studiu se stejným nasazením a jsou jim poskytovány obdobné vzdělávací podmínky, může to vysvětlovat, proč jsou výsledky tak podobné. Celkově lze tedy říci, že i přes určité rozdíly mezi školami, například v jejich velikosti a umístění, nemají tyto faktory zjevně výrazný dopad na dosažené výsledky. Výsledky obou škol jsou srovnatelné, což naznačuje, že úroveň výuky i přístup k žákům je na obdobné úrovni.

7.5 Prevence realizovaná základními školami

ZŠ Chrašnice

Základní škola Chrašnice přistupuje k prevenci kyberšikany systematicky a začleňuje ji do běžné výuky. Nemá vlastní šablonu prevence, ale využívá osvědčené programy, jako jsou:

- **Program Locika**, který se zaměřuje na práci s dětmi ohroženými násilím.
- **Projekt „Utržené sluchátko“** od Linky bezpečí, který je součástí výuky i realizovaných školních projektů.

- **Digitální pohádky pro (ne)poučitelné děti a (ne)znalé dospělé** – interaktivní příběhy od Martina Kaliby a Petry Ambrožové, které přibližují dětem svět internetu a jeho rizika hravou formou.

Prevence není realizována jen formou jednorázových akcí, ale probíhá kontinuálně v rámci výuky a školních aktivit.⁸²

ZŠ Jiráskovy sady

Tato škola organizuje pravidelně preventivní aktivity, minimálně jednou měsíčně, a prevence kyberšikany je součástí širšího konceptu prevence rizikového chování. Podle školního vzdělávacího programu klade důraz na:

- **Pravidelnou evaluaci výskytu rizikového chování**, včetně šikany a kyberšikany. Školní metodik prevence spolupracuje s výchovným poradcem a dalšími institucemi, jako jsou OSPOD, Policie ČR nebo pedagogicko-psychologická poradna.
- **Vzdělávání žáků o bezpečnosti na internetu**, včetně osvojení principů digitální identity, ochrany osobních údajů a prevence kybernetických hrozeb.
- **Zapojení rodičů do prevence** – škola informuje rodiče o kyberšikaně a rizicích internetu a podporuje jejich spolupráci při řešení případů šikany.
- **Důsledné řešení případů šikany a kyberšikany**, přičemž přísná opatření zahrnují výchovná opatření až po možnost vyloučení žáka ze školy.

Obě školy tedy k problematice kyberšikany přistupují aktivně, s důrazem na průběžné vzdělávání žáků a spolupráci s odborníky.⁸³

⁸² *Základní škola a mateřská škola Chraštice*. Online. Dostupné z: <https://www.zschrastice.cz/>. [cit. 2025-03-15].

⁸³ *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání – SMART & FUN*. Online. Jiráskovy sady 273, 261 01 Příbram II, 2024. Dostupné z: <https://www.zsjs.cz/dokumenty/skolni-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-smart-fun.pdf>. [cit. 2025-03-15].

Závěr

Cílem teoretické části této práce bylo popsat a přiblížit, co jsou to sociální sítě a co je to kyberšikana. Dále popsat, jak se na sociálních sítích a na internetu chovat a jak vůbec slovo sociální síť vzniklo.

Cílem praktické části bakalářské práce bylo zjistit, kolik času studenti tráví na sociálních sítích, zda se někdy setkali s kyberšikanou a jak by se s ní vypořádali.

Z informací získaných z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že téměř polovina respondentů se někdy setkala s kyberšikanou. Je to ovlivněno tím, že většina respondentů, jak vyplývá z dotazníkového šetření, tráví denně na internetu 4 a více hodin. Rozšířenost internetu se mění ze dne na den a s internetem se lidé setkávají téměř všude. Děti mají připojení k internetu třeba ve škole, v knihovně, doma, v počítači i v telefonu. Internet a média se pro děti tohoto století tudíž stávají reálným světem. Díky této možnosti jsou uživatelé internetu mnohem informovanější než lidé z jejich okolí. Také mají dobrý přístup k novým informacím a technologiím.

Pro každého je velmi těžké, aby se udržel v obraze v tomto internetovém světě plném technologií, ovšem je velmi složité a alarmující zjistit, kolik času na internetu tráví a co všechno lidé, především děti, na internetu dělají. Děti používají internet a počítač k věcem, které nám přijdou normální a užitečné v nějaké míře. Třeba k učení, vyhledávání informací, hrám, komunikaci, vytváření vztahů a mnoho dalšího. Ovšem velkým negativem je, že děti v některých případech tímto způsobem přichází o své dětství tak, jak ho znají dospělí, a to dramatickým způsobem. Velké množství dětí například vůbec nezná reálné přátelství, ale pouze jen to virtuální, a vůbec jim to nepřijde zvláštní. Dětem se líbí, že na internetu, mohou mít přátel, kolik chtějí. Anonymita, kterou jim internet nabízí, je pro ně velice lákavá a vzrušující. Tudíž se tyto děti svěří i s mnohem důvěrnějšími tématy, které by v reálném světě třeba ani nikomu neřekli. Nebojí se možného posměchu či zavržení, protože mají na internetu přátel dost.

S velkým vzestupem OnlyFans to začíná být složitější a komplikovanější i pro rodiče a učitele. Jak mají ti svým dětem a studentům, rozumně vysvětlit, že vystavovat své nahé tělo na internetu není správná cesta, jak si vydělat peníze a že je lepší se kvalitně vzdělávat a obohacovat své dovednosti. Jak jim, ale toto mají vysvětlit, když si i české dívky na této platformě vydělávají měsíčně více peněz než třeba kvalitní právníci, doktoři, nebo učitelé sami. Některé dívky v České republice, si totiž měsíčně nevydělávají v řádu desítek tisíc korun a nemluvíme zde ani o stovkách tisíc korun měsíčně. Určité dívky se totiž pohybují až v rozmezí okolo 3 milionů korun za měsíc. V tento moment by se chtělo

zamyslet, co se ve virtuálním světě děje špatně a jak dívkám, ale i chlapcům vysvětlit, že tato lákavá nabídka není dobrá cesta, jak si vydělat nějakou tu korunu.

Ačkoliv obě zkoumané školy již implementovaly preventivní opatření proti kyberšikaně, z výsledků výzkumu vyplývá, že je zde stále prostor pro další zlepšení. Jedním z možných návrhů je zavedení peer-to-peer programů, které by umožnily starším žákům pomáhat mladším v orientaci v online prostředí a v bezpečném chování na sociálních sítích. Tento přístup by mohl přispět k větší otevřenosti a důvěře mezi žáky a snížení počtu případů kyberšikany. Dále by bylo vhodné zintenzivnit informovanost o právních důsledcích kyberšikany, například prostřednictvím interaktivních přednášek s odborníky na trestní právo a kyberbezpečnost.

Dalším opatřením by mohlo být posílení rodičovské prevence, například prostřednictvím tematických seminářů nebo informačních letáků, které by rodičům pomohly lépe porozumět digitálnímu prostředí, ve kterém se jejich děti pohybují. Za úvahu stojí také rozšíření anonymních oznamovacích mechanismů, díky nimž by oběti kyberšikany mohly bezpečně nahlásit incident bez obav z negativních následků.

Celkově lze konstatovat, že kyberšikana je stále aktuálním problémem, který se vyvíjí spolu s technologiemi a měnícími se vzorci online komunikace. Získané výsledky mohou sloužit jako podklad pro další výzkumy zaměřené na efektivitu preventivních opatření a možnosti jejich dalšího rozvoje. Je nezbytné, aby školy, rodiče i samotní žáci pokračovali v osvětě a prevenci, protože jedině tak lze účinně minimalizovat negativní dopady kyberšikany a vytvořit bezpečnější online prostředí pro mladou generaci.

Myslím si, že doba a forma, kterou lidé tráví na internetu je alarmující hlavně u dětí a dospívajících. Každý by měl vědět, co je vhodné na sociální síť dát a jak se na nich chovat, a hlavně včas uvažovat nad tím, že co se na sociální síť jednou dá, to už nelze úplně smazat.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ARNKIL, Tom Erik. *Dialogical meetings in social networks*. Routledge, 2018, 236 p. ISBN 978-18-5575-410-2.
2. ČÁP, Pavel DOSOUDIL. *Diagnostické a intervenční práce ve středisku výchovné péče*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV), 2014, 68 s. ISBN 978-80-7481-039-8.
3. ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0.
4. DOČEKAL, Daniel; MÜLLER, Jan; HARRIS, Anastázie a HEGER, Luboš. *Dítě v síti: manuál pro rodiče a učitele, kteří chtějí rozumět digitálnímu světu mladé generace*. Flowee. Praha: Mladá fronta, 2019. ISBN 978-80-204-5145-3.
5. ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5.
6. HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9.
7. JEDLIČKA, Richard, Jaroslav KOŤA a Jan SLAVÍK. *Pedagogická psychologie pro učitele: psychologie ve výchově a vzdělávání*. Praha: Psyché Grada, 2018, 528 s. ISBN 978-80-271-0586-1.
8. KIRKPATRICK, David. *Pod vlivem Facebooku: příběh z nitra společnosti, která spojuje svět*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 9788025135730.
9. KOLOUCH, Jan. *CyberCrime*. CZ.NIC; Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. ISBN 978-80-88168-15-7., str. 43.
10. KOPECKÝ, Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Sociální síť: úvod do problematiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. ISBN 978-80-244-6369-8.
11. KOHOUT, Roman a KARCHŇÁK, Radek. *Bezpečnost v online prostředí*. Vydání: první. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. ISBN 978-80-260-9543-9.
12. KOŽÍŠEK, Martin a PÍSECKÝ, Václav. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 9788024755953.
13. KREJČÍ SALÁTOVÁ, Renáta. POSPÍŠILOVÁ, Marie. *Facebooková (ne)závislost: identita, interakce a uživatelská kariéra na Facebooku*. První

- vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016, 136 stran. ISBN 978-80-246-3306-0.
14. LÉVY, Pierre. *Kyberkultura: zpráva pro Radu Evropy v rámci projektu "Nové technologie: kulturní spolupráce a komunikace"*. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0109-5.
 15. LOSEKOOT, Michelle a VYHNÁNKOVÁ, Eliška. *Jak na síť: ovládněte čtyři principy úspěchu na sociálních sítích. Žádná velká věda*. V Brně: Jan Melvil, 2019. ISBN 978-80-7555-084-2.
 16. ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-984-2.
 17. ŠMAHAJ, Jan. *Kyberšikana jako společenský problém*. Monografie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4227-3.
 18. TRÉDEZ, Emmanuel. *Sociální sítě - a to funguje jak?: všechno, co vás zajímá, když jste online*. Praha, 2018. Malé a velké otázky. ISBN 978-80-256-2416-6.
 19. VEJVODOVÁ, Jana a Miloš GREGOR. *Nejlepší kniha o fake news!!!* Cpress, 2018, 142 s. ISBN 978-80-264-1805-4.

Elektronické zdroje

1. E-Bezpečí: Trestná činnost spojená s internetovou kriminalitou [online]. Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 2019 [cit. 2025-02-25] Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/dali-rizika/148-226>
2. HOAX: NETIKETA [online]. 2020 [cit. 2025-02-09]. Dostupné z: <https://www.hoax.cz/hoax/netiketa>
3. Jak funguje a jak se vydělává na OnlyFans? ŽijÚspěšně.cz [online]. 2021 [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: <https://zijuspesne.cz/jak-funguje-a-jak-se-vydelava-na-onlyfans/>
4. Kvalitní internet: články [online]. 2019 [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: <https://www.kvalitni-internet.cz/satelitni-internet-reseni-budoucnosti-i-pro-stredni-evropu>
5. Kyberšikana.cz [online]. [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: <http://macphisto.nepracuje.cz/pub/www.vandalove.cz/2013-11-29>
[Kybersikana.cz/jake-nasledky-muze-mit-kybersikana.html](http://kybersikana.cz/jake-nasledky-muze-mit-kybersikana.html)

6. MUŽÍČKOVÁ, Ing. Lenka. Budulinek: Internet [online]. Mečislavova 20, Praha 4, 2009 [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: http://www.budulinek.eu/bezpecny_internet/164/
7. ŠAFRÁNEK, L., 2011. Psychosomatické poruchy zdraví. In: celostnimedicina.cz [online]. [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: <http://www.celostnimedicina.cz/psychosomaticke-poruchyzdravi.htm>
8. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání – SMART & FUN. Online. Jiráskovy sady 273, 261 01 Příbram II, 2024. Dostupné z: <https://www.zsjs.cz/dokumenty/skolni-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-smart-fun.pdf>. [cit. 2025-02-25].
9. TikTok. Idealab.cz [online]. Závěrka 768/11, CZ-169 00 Praha 6- Břevnov, 2022 [cit. 2025-02-25]. Dostupné z: <https://idealab.cz/slovník/tiktok/>
10. Základní škola a mateřská škola Chraštice. Online. Dostupné z: <https://www.zschrastice.cz/>. [cit. 2025-03-15].
11. ZÁKLADNÍ ŠKOLA Jiráskovy sady Příbram. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.zsjs.cz/>. [cit. 2025-03-15].

Legislativní dokumenty

ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 2009, částka 11, číslo 40, s. 539–759. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

Seznam zkratek

- CZ – Česká republika
- Sb. – Sbírka zákonů
- MBA – Master of Business Administration
- LL.M – Master of Laws
- SIM – Subscriber Identity Module
- SMS – Short Message Service
- ZŠ – Základní škola
- OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

Zkratky sociálních sítí a online platforem:

- X – dříve Twitter
- FB – Facebook
- IG – Instagram
- YT – YouTube
- TT – TikTok
- SC – Snapchat

Seznam tabulek a grafů

Graf č. 1 a č. 2 – Rozdělení respondentů na dívky a chlapce

Graf č. 3 a č. 4 – Rozdělení respondentů podle toho, ve které třídě studují.

Graf č. 5 a č. 6 – Povědomí o tom, co je to kyberšikana.

Graf č. 7 a č. 8 – Odkud respondenti tento pojem znají.

Graf č. 9 a č. 10 – Odhadovaná průměrná doba strávená na internetu.

Graf č. 11 a č. 12 – Čím respondent tráví na internetu nejvíce času.

Graf č. 13 a č. 14 – Na které síti tráví respondent nejvíce času.

Graf č. 15 a č. 16 – Pocity respondenta, když není online.

Graf č. 17 a č. 18 – Zda se respondent někdy stal obětí kyberšikany.

Graf č. 19 a č. 20 – Zda se respondent někdy stal pachatelem kyberšikany.

Graf č. 21 a č. 22 – Jestli se respondent setkal s kyberšikanou a pokud ano, tak s jakým druhem.

Graf č. 23 a č. 24 – Jestli respondenta, pozval na schůzku někdo, koho zná jen z internetu.

Graf č. 25 a č. 26 – Zda si respondent myslí, že je kyberšikana nebezpečná.

Graf č. 27 a č. 28 – Zhodnocení respondenta, co je podle něj nejvíce ohrožující z uvedených pojmů.

Graf č. 29 a č. 30 – Co by respondent nejspíše udělal, pokud by se setkal s kyberšikanou.

Graf č. 31 a č. 32 – Kdo je podle respondenta nejvíce potenciální pachatel kyberšikany.

Graf č. 33 a č. 34 – Kdo je podle respondenta nejvíce potenciální oběť kyberšikany.

Graf č. 35 a č. 36 – Jaký trest by respondent volil, pokud by se nemusel ničím řídit.

Seznam příloh

I.	Dotazník.....	79
----	---------------	----

Přílohy

Příloha č. I – DOTAZNÍK: Sociální sítě a kyberšikana ⁸⁴

Dobrý den, jmenuji se Lucie Kropáčková a jsem studentkou třetího ročníku Vysoké školy Evropských a regionálních studií, obor Bezpečnostně právní činnost a chtěla bych Vás požádat o vyplnění anonymního dotazníku na téma sociální sítě a kyberšikana. Prosím Vás o zakroužkování jedné nejvýstižnější odpovědi.

Děkuji Vám za ochotu a váš čas.

1. Tvé pohlaví?

- a) dívka
- b) chlapec

2. Do jaké třídy chodíš?

- a) 6. až 7. třída
- b) 8. až 9. třída

3. Víš, co znamená pojem kyberšikana?

- a) ano

Pokud ano stručně vysvětli

- b) ne

4. Kde jsi se s tímto pojmem setkal/a?

- a) ve škole
- b) v médiích (televize, internet, noviny, ...)
- c) od rodičů, kamarádů
- d) jiné.....

5. Kolik času v průměru strávíš denně na internetu?

- a) max. 1 hod.
- b) 2-3 hod.
- c) 4-5 hod.
- d) 6 hod. a více

- e) neumím odhadnout, ale hodně
- f) neumím odhadnout, ale spíš málo

6. Co nejvíce děláš na sociálních sítích?

- a) nakupuji
- b) hraji hry
- c) píšu si s lidmi
- d) hledám inspiraci a nápady
- e) přidávám příspěvky, fotky
- f) jiné

7. Na které síti trávíš nejvíce času?

- a) Instagram
- b) Facebook
- c) X
- d) YouTube
- e) TikTok
- f) Snap Chat
- g) Pinterest
- h) jiné.....

8. Jak se cítíš, když nejsi online?

- a) mám strach, že něco zmeškám
- b) nervózně
- c) výbušně
- d) nepocítuji žádné změny
- e) jiné

9. Byl/a jsi ty někdy obětí kyberšikany?

Oběť = Člověk, kterému někdo ublížil, ať už fyzicky, psychicky, nebo jinak.

- a) ano
- b) ne

10. Stal/a jsi se někdy pachatelem kyberšikany?

Pachatel = Člověk, který udělal něco špatného nebo porušil zákon.

- a) ano
- b) ne

11. S kterým druhem kyberšikany jsi se setkal/a? (můžete zakroužkovat více možností)

- a) napadání a zneužívání účtu
- b) urážení, ponižování a zesměšňování
- c) vyhrožování a zastrasování
- d) zasílání textů, fotografií nebo videí se sexuální tematikou
- e) pronásledování, omezování a obtěžování
- f) natáčení fyzického nebo sexuálního útoku a jeho následné zveřejnění
- g) setkal/a s jinými.....
- ch) nesetkal/a

12. Stalo se ti někdy, že tě cizí člověk, se kterým se znáš pouze z internetu, pozval někam na reálnou schůzku?

- a) ano
- b) ne

13. Myslíš si, že je kyberšikana nebezpečná? (odůvodněte proč)

- a) ano.....
- b) ne.....

14. Co vnímáš jako ohrožení na internetu?

(zakroužkuj u každého jednu odpověď, 1 = nejméně nebezpečné, 5 = nejvíce nebezpečné)

Podvod je zneužití cizí nevědomosti či důvěřivosti k vlastnímu prospěchu.

Pedofilie je sexuální náklonnost vůči nedospělým osobám, dětem.

Kyberšikana je šikana s použitím elektronických médií (internet, mobilní telefony).

Zneužití informací, fotek je použití soukromých informací a fotek bez vědomí jejich majitele nebo autora.

PODVOD	PEDOFILIE	KYBERŠIKANA	ZNEUŽITÍ INFORMACÍ, FOTEK
1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
4	4	4	4
5	5	5	5

15. Pokud by ses setkal/a s kyberšikanou, co nejspíše by jsi udělal/a?

- a) řekl/a bych to někomu z rodiny
- b) řekl/a bych to kamarádovi
- c) řekl/a bych to oblíbenému pedagogovi
- d) obrátil/a bych se na linku bezpečí
- e) vyhledal/a bych pomoc jinde.....

16. Která skupina lidí je podle tebe nejvíce ohrožena tím, aby se stala pachatelem kyberšikany?

- a) děti ve věku 6 – 15 let
- b) dospívající ve věku 16 – 21 let
- c) dospělí lidé ve věku 22 a více let

17. Která skupina lidí je podle tebe nejvíce ohrožena tím, aby se stala obětí kyberšikany?

- a) děti ve věku 6 – 15 let
- b) dospívající ve věku 16 – 21 let
- c) dospělí lidé ve věku 22 a více let

18. Pokud by jsi mohl/a udělit jakýkoliv trest pachateli kyberšikany, jaký by jsi zvolil/a?

- a) omluva oběti
- b) omezení/zákaz přístupu k sociálním sítím
- c) povinné schůzky s psychologem
- d) veřejná omluva
- e) pokuta
- f) zápis do trestního rejstříku
- g) veřejně prospěšné práce
- h) jiné